Τὸ φύλλον δραχ. 2,50 καὶ διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν 2½ πέννες.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστώμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεῖς παρασχὸν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀνάγνωσμα δριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δραχμὰς 100. Ἑξάμηνος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατιμ. 50.— Ἀμερικῆς δολλάρια 4. — Ἀγγλίας καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἑξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩι 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἱουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Καρδάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 38ος | *Ἐν Ἀθήναις, 12 Ἰανουαρίου 1928* | *Ἔτος 51ον.—Ἀριθ. 7*

ΠΑΛΙΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΟΥ ΞΑΝΑΝΙΩΝΟΥΝ

Ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τῶν ἔργων τῆς Τέχνης—ζωγραφικῆς καὶ γλυπτικῆς,—εἶναι ὁ Καιρός. Καὶ περισσότερο ἀπὸ τἀγάλματα, φθείρει κι' ἐξαφανίζει τὶς εἰκόνες. Οἱ διαρκέστερες εἶναι βέβαια οἱ ἐλαιογραφίες, σὲ σανίδα, σὲ τοῖχο, σὲ περγαμηνὴ ἢ σὲ μουσαμά. Ἀλλὰ κι' αὐτές, ἄμα περάσουν μερικοὶ αἰῶνες, καὶ μάλιστα ὅταν δὲν εἶναι καλὰ φυλαγμένες ἢ δὲν τὶς περιποιοῦνται συχνὰ κι' ὅπως πρέπει, μαυρίζουν, σβύνουν, ἐξαφανίζονται. Ἀμέτρητα εἶναι τὰ παλιὰ ἀριστουργήματα τῆς ζωγραφικῆς ποὺ χάθηκαν ἔτσι γιὰ πάντα. Ὁ Καιρὸς τὰ σκέπασε μ' ἕνα παχὺ μαῦρο στρῶμα ποὺ ἦταν ἀδύνατο πιὰ νὰ φύγῃ κι' οἱ ἄνθρωποι, ποὺ δὲν ἠξεραν ἀκόμα τὸν τρόπο τῆς σωτηρίας, τὰ πέταξαν στὰ σκουπίδια, ἢ ἔξυσαν ἐκείνους τοὺς μουσαμάδες γιὰ νὰ ζωγραφίσουν ἀπάνω καινούργια . . . ὄχι βέβαια ἀριστουργήματα. Τὴν ἴδια τύχη εἶχαν καὶ πολλὲς τοιχογραφίες σ' ἐκκλησιὲς καὶ σὲ παλάτια, ποὺ ἢ σβύσθηκαν ὁλότελα καὶ σκεπάσθηκαν ὕστερα μὲ ἀσβεστόχρισμα, ἢ ἀντικαταστάθηκαν μ' ἄλλες, πρόστυχες, ἢ συμπληρώθηκαν ἀπὸ ζωγράφους βαναυσότεχνους κι' ἔπαθαν ἔτσι χειρότερα ..

Ἀλλὰ τὰ τελευταῖα χρόνια βρέθηκε ὁ τρόπος τῆς σωτηρίας ποὺ σᾶς εἶπα, δηλαδὴ ἡ εἰδικὴ τέχνη τοῦ καθαρισμοῦ τῶν παλιῶν εἰκόνων, τῆς ἐμφάνισής τους. Σήμερα δὲν πετοῦν πιὰ στὰ σκουπίδια τοὺς μουσαμάδες, ὅπου ὑπάρχει σκεπασμένο ἕν' ἀριστούργημα· τοὺς δίνουν στὸν εἰδικὸ τεχνίτη, ποὺ ἐφαρμόζει τὴ μέθοδό του,—ξύνει, πλένει μὲ χημικὰ ὑγρά, σιδερώνει, — καὶ σὲ λίγο τὸ παλιὸ ἀριστούργημα ***ἐμφανίζεται*** πάλι σχεδὸν ὅπως βγῆκε ἀπ' τὰ χέρια τοῦ πρὸ αἰώνων πεθαμένου ζωγράφου!

Καὶ στὴν Ἑλλάδα μερικοὶ ξέρουν αὐτὴ τὴν τέχνη. Ἕνας ἀπ' αὐτοὺς εἶναι ὁ ζωγράφος Γ. Χατζόπουλος, ποὺ ἔχει καθαρίσει θαυμάσια πολλὲς ἀπὸ τὶς παλιὲς εἰκόνες τῆς Ἐθνικῆς μας Πινακοθήκης. Ἀλλ' ἀκόμα πιὸ ἱκανὸς εἶναι ὁ ζωγράφος Μίμης Πελεκάσης. Αὐτὸς δὲν καθαρίζει μόνο τὶς παλιὲς εἰκόνες. Ἀλλὰ μπορεῖ καὶ νὰ τὶς μιμεῖται στὴν ἐντέλεια. Κάνει ἄξαφνα μιὰ εἰκόνα νέα, δική του, ποὺ τὴ βλέπεις καὶ στοιχηματίζεις πὼς ἔγινε πρὸ αἰώνων. Μιμεῖται τὴν τεχνοτροπία, μιμεῖται καὶ τὸν χρωματισμό, ὅπως τὸν ἀλλοιώνει ὁ καιρός, μιμεῖται ἀκόμα καὶ τὴ φθορά, ποὺ ὅσο καλὰ διατηρημένη κι' ἂν εἶναι, πάντα παρουσιάζει μιὰ παλιὰ εἰκόνα. Ἔχει τρόπους, τεχνάσματα, ἐπινοήματα, μυστικὰ δικά του. Καὶ θαυματουργεῖ μ' αὐτά, ὅταν προπάντων ἔχει νὰ καθαρίσῃ, νὰ ἐμφανίσῃ, ἕνα πανάρχαιο ἀριστούργημα, πίνακα ἢ τοιχογραφία.

ΕΝΑ ΠΑΛΙΟ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ ΤΕΧΝΗΣ

Πῶς τὸ εἶχε κάνει ὁ Καιρός — Πῶς τὸ ἔκαμε ὁ Πελεκάσης.

Κοιτάξετε π.χ. αὐτὲς τὶς δυὸ εἰκόνες ποὺ σᾶς βάζω ἐδῶ. Εἶν' ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ ἀριστούργημα Βυζαντινῆς Τέχνης, μιὰ Παναγία μὲ τὸ Χριστὸ στὴν ἀγκαλιά. Ἀλλὰ ἡ πρώτη παριστάνει τὸ ἔργο ὅπως παραδόθηκε στὸν Πελεκάση,—ἀλλοιωμένα, σβυσμένο, κατεστραμμένο ἀπὸ τὸν Καιρό,—κι' ἡ δεύτερη παριστάνει τὸ ἴδιο μετὰ τὸν καθαρισμό του καὶ τὴν ἐμφάνισή του ἀπὸ τὸν τεχνίτη. Δὲν εἶναι, ἀλήθεια, κάτι θαυμάσιο;

Τέτοια ἡ εἰδικὴ τέχνη τοῦ Πελεκάση ἔχει διασώσει ἕνα πλῆθος, ποὺ στολίζουν σήμερα δημόσια Μουσεῖα καὶ ἰδιωτικὲς Πινακοθῆκες. Καὶ κερδίζει, κερδίζει βέβαια πολλά, ὁ Πελεκάσης μὲ τὴν ὡραία τέχνη του. Νὰ ξέρατε ὅμως καὶ τί τοῦ στοίχισε! Χωριστὰ οἱ κόποι, οἱ ἀγρύπνιες, τὰ ἔξοδα, τὰ ταξίδια, οἱ ἀγῶνες μιᾶς ὁλάκερης νιότης. Τοῦ στοίχισε ἀκόμα καὶ τὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ του. Γιατὶ ἕν' ἀπὸ τὰ «χημικά», τὰ φάρμακα ποὺ μεταχειρίζεται, εἶναι καὶ τὸ ὑδροκυανικὸν ἢ πρωσσικὸν ὀξύ, τὸ ἰσχυρότερο δηλητήριο . . . Μιὰ μέρα, τὸ ἀγοράκι του, παίζοντας στὸ ἐργαστήρι του, ἄγγιξε μιὰ στιγμή,—μιὰ στιγμὴ μόλις,—τὸ βοδλωμα τοῦ μποκαλιοῦ ποὺ εἶχε τὸ πρωσσικὸν ὀξύ. Αὐτὸ ἔφτασε νὰ τὸ δηλητηριάσῃ. Καὶ σὲ λίγες ὧρες, τὸ ἀγγελούδι, σὲ μιὰ φριχτὴ ἀγωνία, σ' ἕν' ἀφάνταστο μαρτύριο, ξεψύχησε. Ναί, τόσο

ἀκριβὰ στοίχισε στὸν πατέρα-ζωγράφο ἡ ἐπιγόησή του, μὲ τὴν ὁποία ἔσωσε καὶ σώζει τόσα ἀριστουργήματα τέχνης, σὰν τὴν ὑπέροχη αὐτὴ Παναγία ποὺ βλέπετε.

ΚΙΜΩΝ ΑΛΚΙΔΗΣ

ΩΣ ΠΟΥ ΝΑ ΒΡΗ ΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΤΗΣ

(Μυθιστόρημα ἀπὸ CH. DE RICHTER)

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ὁ Σολομὼν στάθηκε ν' ἀκούσει.

— Μοῦ δίνεις νὰ τὸ ἰδῶ; ρώτησε ὁ Σίμφον.

Ὁ ἄλλος τοῦδωσε τὸ πακέτο κι' ὁ Σίμφον τὸ ἄνοιξε. Ξετύλιξε ἕνα ἰρλανδέζικο σάλι καὶ τὴν ἴδια στιγμὴ κάτι γλύστρησε κι' ἔπεσε μὲ θόρυβο ὀτὸ πάτωμα.

Ἦταν ἕνα μενταγιόνι κρεμασμένο σὲ μιὰ ἁλυσίδα μ' ἕνα πορτραῖτο σὲ κάθε ὄψη του. Ὁ ἀξιωματικὸς τὸ πῆρε, τὸ κοίταξε κι' ἔκανε νόημα στὸν Ἑβραῖο νὰ πλησιάσει:

— Τὴ γνωρίζεις αὐτὴ τὴ γυναῖκα; ρώτησε.

Ἀμφιβολία δὲ χωροῦσε. Στὸ μενταγιόνι ἐκεῖνο ἦταν ἡ φωτογραφία τῆς ξένης, ποὺ εἶχ' ἔρθει χτὲς βράδυ στὸ μαγαζί του.

— Αὐτή, αὐτὴ εἶναι! φώναξε ὁ γέρος, χτυπώντας τὴ γροθιά του στὸ τραπέζι. Ἄ, τὴν κλέφτρα, τὴν κλέφτρα!

Ὁ ἀστυνομικὸς ζάρωσε τὰ φρύδια του.

— Εἶστε βέβαιος; Γιὰ κοιτάξτε κι' ἀπὸ πίσω.

Γύρισε τὸ μενταγιόνι κι' ἡ μορφὴ τῆς μικρούλας τοῦ χαμογέλασε.

Λίγο ἔλειψε νὰ προδοθεῖ καὶ νὰ φωνάξει: «Νὰ τὸ παιδί, ποὺ ἔμεινε στὸ σπίτι μου, ἄλλη κλέφτρα κι' αὐτή!» Ἀλλὰ κρατήθηκε καὶ κούνησε μονάχα τὸ κεφάλι του.

— Ὥστε, εἶπε ὁ ἀξιωματικός, εἴτε ἔγκλημα εἴτε αὐτοκτονία εἶναι, πάντως ἡ γυναίκα ποὺ γυρεύετε, ἔπεσε χτὲς τὴ νύχτα στὸν Τάμεση. Δὲν ξέρουμε ἂν πνίγηκε, αὐτὸ ὁ Θεὸς τὸ ξέρει. Μάθατε λοιπὸν ὅ,τι γυρεύατε, μπορεῖτε τώρα νὰ πηγαίνετε.

Ὁ Σολομών, σὰν ἀποσβολωμένος ἀπ' αὐτὴ τὴν εἴδηση, χαιρέτησε καὶ βγῆκε. Ὥστε ἡ γυναίκα εἶχε πεθάνει (στὸ μυαλό του, ἀμφιβολία δὲν ἔμενε καμμιά,) οἱ πέντε λίρες του ἦταν χαμένες (οὔτε καὶ γι' αὐτό, δυστυχῶς, δὲν χωροῦσε ἀμφιβολία), κι' αὐτὸς ἔμενε μ' ἕνα παιδὶ κοντά του, ποὺ τοῦδωσε νὰ φάει καὶ χτὲς καὶ σήμερα καὶ ποιὸς ξέρει πόσον καιρὸ ἄκομη θὰ τὄχε στὴ ράχη του.

Τὸ κεφάλι του γύριζε, καὶ πότε ἴδρωνε καὶ πότε τὸν ἔπιαναν ἀγατριχίλες. Οὔτε ἤξερε ποῦ βρισκόταν, οὔτε ἤξερε τί ἔκανε.

Κατέβηκε τὴ σκάλα σὰ μεθυσμένος, εἶδ' ἕνα λεωφορεῖο ἕτοιμο νὰ ξεκινήσει κι' ἀνέβηκε βιαστικά.

Οὔφ! Τὰ πόδια του δὲν τὸν βαστοῦσαν πιά. Λίγο ἀκόμη καὶ θἄπεφτε χάμω.

Εἶδε τὸν ὁδηγὸ νὰ πλησιάζει κι' ἔβγαλε νὰ πληρώσει τὶς δυὸ πέννες.

— Δὲν πληρώνουν ἐδῶ, παππού! εἶπε ἐκεῖνος γελώντας. Ἐδῶ τὰ κάνει τὰ ἔξοδα ἡ πατρίδα!

— Δόξα σοι ὁ Θεός! στέναξε ὁ Ἑβραῖος μὲ ἀνακούφιση. Ἄλλωστε δὲ θὰ πάω μακρυά, λίγο θὰ μείνω.

— Μπᾶ; ἔκαμε ὁ ὁδηγὸς κλείνοντας πονηρὰ τὸ μάτι. Κι' ἐγὼ ἤξερα ὅτι οἱ πελάτες μου μένουν πολὺν καιρό. Ἄλλος πέντε, ἄλλος δέκα χρόνια, ἄλλος ὅλη του τὴ ζωή!

Ὁ Σολομὼν κοίταξε μὲ ἀπορία καὶ μὲ φόβο τὸ συνομιλητή του. Ἦταν τρελλὸς ἢ μήπως αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶχε χάσει τὸ λογικό του ἀπὸ τὶς πολλὲς συγκινήσεις τῆς ἡμέρας;

«Ἡ μικρούλα εἶχε καθήσει στὸ σκαμνὶ τῆς κυρὰ-Ναντσύ.» (Σελ. 75, στ. α'.)

— Τί μοῦ ψέλνεις ἐκεῖ, πέντε καὶ δέκα χρόνια; Στὸ Χουάϊτ-Τσάπελ πηγαίνω ἐγώ.

— Καὶ μήπως σοῦ πέρασε ἡ ἰδέα πῶς ρωτῶ ἐγὼ τοὺς πελάτες μου, ποῦ θέλουν νὰ τοὺς πάω; Μὰ ποῦ θαρρεῖς πῶς βρίσκεσαι, παππού;

Ὁ Σολομὼν ἔρριξε μιὰ μοτιὰ τριγύρω του κι' εἶδε τότε, ὅτι βρισκόταν μέσα σ' ἕνα στενὸ διάδρομο μὲ καγγελωτὰ παράθυρα, καὶ ξαφνικὰ κατάλαβε, ὅτι εἶχε μπεῖ στὸ λεωφορεῖο τῶν καταδίκων.

Ἔτρεξε νὰ κατέβει σὰν τρελλὸς καὶ βγῆκε τρέχοντας ἀπὸ τὴν αὐλὴ τῆς ἀστυνομίας, ἐνῷ πίσω του οἱ ἀστυνομικοὶ γελοῦσαν μ' ὅλη τους τὴν καρδιά.

Ὁ ὁδηγὸς τοῦ φώναξε κορτοῖδευτικά.

— Ὄχι τόσο γρήγορα, μπέρμπα! Ἐννοια σου καὶ κάποτε θὰ τὸ χρειαστεῖς τ' ἀμάξι μου. Τὸ καλύτερο τῆς γειτονιᾶς! Ἀλλὲ-ρετούρ, ὁλοταχῶς καὶ χάρισμα! Νὰ σοῦ κρατήσω μιὰ θέση;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Μιὰ φωνὴ μὲς στὴ νύχτα.

Πῶς βρέθηκε πάλι ὁ Σολομὼν Χάγερσμιθ στὸ Χουάϊτ-Τσάπελ; Οὔτε κι' ἴδιος δὲν τὄξερε. Εἶχε περάσει τὸ Λονδίνο σὰ σὲ ὄνειρο. Κι' οἱ ἄνθρωποι ποὺ ταξιδεύανε μαζί του στὰ λεωφορεῖα, ἔκαναν τὸν σταυρό τους μ' αὐτὸν τὸ τρελλό, ποὺ ὁλόενα ἀναστέναζε, σήκωνε τὰ χέρια του πρὸς τὸν οὐρανὸ καὶ φώναζε τὸν Ἀβραάμ, τὸν Ἰσαὰκ καὶ τὸν Ἰακώβ.

Μόνο νὰ ἔφτασε πιὰ τὸ δρόμο του, ξαναβρῆκε κάπως τὸ λογικό του. Χτυποῦσε μιὰ ἡ ὥρα, κι' ἡ σκέψη ὅτι εἶχε χάσει τόσους πελάτες, τοῦ ἀνέβασε ἄλλη μιὰ φορὰ τὸ αἷμα στὸ κεφάλι.

— Ἄ, τὴν κλέφτρα, τὴν κλέφτρα! Νὰ μοῦ κλέβει καὶ τοὺς πελάτες μου ἀκόμη! Μὰ τί σοῦκανα λοιπόν, Θεὲ τοῦ Ἰσραήλ, καὶ τιμωρεῖς ἔτσι τὸ δοῦλο σου;

Αὐτός, βλέπετε, δὲν μποροῦσε νὰ διακρίνει τίποτα ἄλλο, μέσα στὸ δράμα ποὺ ἴσως εἶχε συμβεῖ, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ λεφτά του ποὺ χάθηκαν! Δὲν τὸν συγκινοῦσε τίποτ' ἄλλο: οὔτε ἡ ἀγωνία τῆς δυστυχισμένης μητέρας, οὔτε τὸ τραγικὸ τέλος της, οὔτε ἡ τύχη τοῦ φτωχοῦ παιδιοῦ, ποὺμεν' ἔρημο στὸν κόσμο κι' ὀρφανό.

Ὀρφανό! Τί σημασία εἶχε γι' αὐτὸν ἡ λέξη; Γιὰ νὰ τὴ νοιώσει κανείς, ἢ πρέπει νὰ εἶναι παιδί, ἢ νἄχει ἕνα παιδὶ νὰ τ' ἀγαπᾶ. Μόνο τότε μπορεῖ κανεὶς ν' ἀναμετρήσει τὸ μεγάλο κενὸ ποὺ ὑπάρχει σ' αὐτὴ τὴ λέξη, τὸ κενὸ αὐτό, ἀπ' ὅπου λείπει κάθε τι, ποὺ δίνει χαρὰ στὴ ζωή. Τὸ χαμόγελο μᾶς μητέρας, τὸ ἄγρυπνο βλέμμα, τὸ φιλί της ποὺ καληνυχτίζει, τὰ χάδια της πάνω στὶς ἀρρώστειες, ἡ φωνή της, ἡ ἀγκαλιά της, ἀκόμη καὶ τὰ δάκρυά της!

Μὰ τί ἔνοιωθε ἀπ' αὐτὰ ὁ Σολομὼν Χάγερσμιθ; Αὐτὰ δὲν ζυγιάζονται, βλέπετε, μὲ τὸ χρυσάφι, γιατὶ ἀξίζουν πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλο τὸ χρυσάφι τῆς γῆς.

Μιὰ φτωχὴ μικρούλα θὰ φοροῦσε τὸ θλιβερὸ μαῦρο φόρεμα τῆς ὀρφανῆς.

Ὁ Σολομὼν Χάγερσμιθ τὸ σκοπό του.

— Τὴν κλέφτρα! Τὴν κλέφτρα!

Ἐ, ἂς τὸν λυπηθοῦμε, γιατὶ εἶναι πολὺ δυστυχισμένος ἄνθρωπος, ποὺ δὲ νοιώθει τί θὰ πεῖ ἀγάπη...

Ἡ ὁμίχλη σκέπαζε τὴν πόλη τόσο πυκνά, ὥστε ὁ Ἑβραῖος κόντεψε νὰ προσπεράσει τὴν μπαράκα τῆς κυρὰς Ναντσύ, καὶ θὰ προχωροῦσε ἀκόμη, ἂν ἡ μαγείρισσα δὲν τὸν φώναζε:

— Σὲ καλό σου, κὺρ-Σολομών, ἀφηρημένος εἶσαι;

Ἐκεῖνος τινάχτηκε καὶ γύρισε πίσω

Ἀλλὰ καθὼς πλησίασε, ἕνα φριχτὸ θέαμα τὸν ἀναστάτωσε.

Ἡ μικρούλα εἶχε καθήσει στὸ σκαμνὶ τῆς φιλόξενης κυρᾶς-Ναντσὺ καὶ δάγκωνε μὲ δρεξη ἕνα μεγάλο ψημένο μῆλο. Ὁ Ἑβραῖος ἔκαν' ἕνα ἀπότομο κίνημα καὶ λίγο ἔλειψε ν' ἀναποδογυρίσει ἕνα τσουκάλι.

— Πάρ' το ἀπὸ τὰ χέρια της! φώναξε. Δὲ σοῦπα νὰ μὴ τῆς δώσεις; Ὡς πότε λοιπὸν θὰ μὲ κλέβει αὐτὸ τὸ παλιοκόριτσο;

Τὸ παιδὶ τρόμαξε κι' ἔκρυψε πίσω του τὸ μῆλο. Ἀλλὰ ἡ κυρὰ-Ναντσύ, μὲ τὴν κουτάλα στὸ χέρι, μπῆκε σὰν μέσση.

— Μὰ τί τρόπος εἶν' αὐτός, κυρ-Σολομών; Μπᾶ, σὲ καλό σου, τί σ' ἔπιασε λοιπόν;

Ὁ Σολομὼν φώναξε ὀργισμένος:

— Γιατὶ τῆς ἔδωσες νὰ φάει; Γιατί;

— Χαρὰ στὸ ρώτημα! Γιατί; Γιατὶ ἡ ὥρα εἶναι μία κι' ὅλα τὰ χριστιανόπουλα — καὶ τὰ ἑβραιόπουλα μὲ τὸ συμπάθειο — ἔχουν φάει βέβαια. Τοῦ λόγου σου μήπως ἤθελες νὰ τ' ἀφίσεις τὸ ἀμοιρο νὰ πεθάνει τῆς πείνας;

Ὁ Σολομὼν Χάγερσμιθ ἔκανε νὰ πιάσει τὸ κεφάλι του.

— Ἀκοῦς ἐκεῖ μῆλο ψητό! Καὶ μὲ ζάχαρι μάλιστα! Μὰ αὐτὴ μὲ κλέβει ὡς τὸ κόκκαλο! Θεὲ τοῦ Ἰσραήλ, βάλε τὸ χέρι σου!

— Μὰ τὸ μῆλο, καλέ, εἶναι τὸ φροῦτο τοῦ. Ἔφαγε, νὰ τὸ χαρῶ, ἕνα σωρὸ πράματα.

Ὁ Ἑβραῖος κιτρίνησε.

— Πῶς εἶπες;

— Τὸ κακόμοιρο! Κι' εἶχε μιὰ πεῖνα!

Κι' ἡ κυρία Ναντσύ, κάνοντας γοῦστο μὲ τὴ φούρκα τοῦ Ἑβραίου, ἔβαλε τὰ χέρια στὴ μέση κι' ἄρχισε νὰ ἀραδιάζει ἕνα-ἕνα τὰ φαγητὰ ποὺ εἶχε δώσει στὴ μικρή: Δυὸ τηγανητὰ λουκάνικα, ἕνα πιάτο πατάτες (γέμάτο ἴσαμε ἀπάνω), ἕνα κομμάτι πουτίγκα καὶ τέλος τὸ ζαχαρωμένο μῆλο.

Σὲ κάθε λέξη, ὁ Σολομὼν τιναζόταν νευρικά.

Τέλος, δὲν κρατήθηκε πιά, ἔβγαλε τὸ σκοῦφο του, τὸν τσαλάκωσε στὰ κοκκαλιάρικα χέρια του καὶ ξέσπασε:

— Τὴν κλέφτρα! Τὴν κλέφτρα! Ἀλλὰ ἔννοια σου, ἐσένα ἔκλεψε αὐτὴ τὴ φορά! Ἐγὼ σὲ εἰδοποίησα, δὲν πληρώνω πεντάρα τσακισμένη!

Ἡ κυρὰ Ναντσὺ ἔμεινε ἀτάραχη καὶ γελαστή.

— Καὶ ποιὸς σοῦ γύρεψε παράδες; Ἀρκεῖ ποὺ εὐχαριστήθηκα ἐγὼ νὰ τὸ βλέπω νὰ τρώει. Ἔννοια σου, μὲ πλήρωσε, κὺρ-Σολομών, δὲ χρεώνω κανέναν.

— Σὲ πλήρωσε; Ὥστε μοῦκλεψε λεφτὰ καὶ τἄφαγε;

— Ὄχι, μὲ πλήρωσε μὲ τὴ χαρά του, κι' αὐτὴ ἡ πληρωμὴ εἶναι ἡ καλύτερη ἀπ' ὅλες.

— Δὲν ξέρω! Ἐγὼ δὲ δίνω τίποτα! Ἡ κυρὰ-Ναντσὺ σήκωσε τοὺς ὤμους.

— Μεῖνε ἥσυχος, δὲ θέλω τίποτα. Ἂν θέλεις μάλιστα, νὰ σὲ φιλέψω καὶ σένα...

Ἀμέσως ἡ φυσιογνωμία τοῦ γέρου μεταμορφώθηκε. Ἡ μαγιρίσσα τοῦ ἔκανε χαμόγελο, καὶ ψιθύρισε μὲ φωνὴ μελιστάλαχτη. — Ὦ, εὐχαριστῶ... εἶσαι καλή!

(Ἀκολουθεῖ) Μ. Χ. ΑΓΓΕΛΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΘΗΡΙΟΤΡΟΦΕΙΟΝ ΤΟΤΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ

(ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ)

Ζ'.

Ἔτσι ἐξακολούθησε ὁ Τοτὸς νὰ δαμάζη τὰ ζῶα τοῦ χτήματος, πότε μὲ τὴ βέργα, πότε μὲ τὸ πιστόλι, πότε μὲ τὸ καμτσίκι. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα; Τἄκανε ὅλα νὰ τὸν βλέπουν καὶ νὰ φεύγουν χίλια μίλια!

Μόνο ὁ Σταχτερός, ὁ γαϊδαρέλος, ἔκανε ἐξαίρεση. Αὐτὸς ὁ κακόμοιρος στεκόταν νὰ τὸν κάνη ὁ θηριοδαμαστὴς ὅ,τι θέλει. Ὄχι δηλαδὴ πῶς φοβόταν τὴν κόκκινη βέργα ἢ τοὺς κρότους τοῦ τενεκέ. Ἀλλὰ ἔτσι, γιὰ νὰ εὐχαριστῆ τὸ μικρὸ κύριο ποὺ καταδεχόταν νὰ παίζη μαζί του.

Ὁ Τοτὸς ἐνθουσιάστηκε. Ξεβάφτισε τὸ ἄγριο ἐκεῖνο γουρούνι καὶ βάφτισε τὸν Σταχτερὸ μὲ τὄνομα Ἀρταξέρξης.

— Ἐσύ, τοῦ εἶπε, εἶσαι τώρα ὁ καλός μου ἐλέφαντας. Νὰ μοῦ ζήσης, Ἀρταξέρξη μου!

Καὶ γιὰ νὰ μοιάζη κιόλα μ' ἐλέφαντα, σοφίστηκε νὰ τὸν μασκαρέψη. Πρῶτα-πρῶτα βρῆκε δυὸ μεγάλα κέρατα ἀπὸ ταῦρο, ποὺ ὁ κολλήγας τἄχε κρεμασμένα γιὰ στολίδι στὸν τοῖχο, καὶ τἄδεσε στὸ χαλινάρι τοῦ γαϊδαρέλου, δεξιὰ κι' ἀριστερά, ὥστε νὰ φαίνεται πῶς βγαίνουν ἀπὸ τὸ στόμα του. Ἦταν τάχα οἱ χαυλιόδοντες ποὺ ἔχουν οἱ ἐλέφαντες.

Ἔπειτα ἔφτιασε μιὰ σωλήνα ἀπὸ κανναβάτσα, γεμισμένη μὲ ἄχερο

καὶ τὴν ἔραψε στὸ σακκούλι μὲ τὴ βρώμη, ποὺ τὸ κρεμοῦσαν στὸ στόμα τοῦ γαϊδαρέλου γιὰ νὰ τρώη ὅταν ἤθελε. Καὶ καθὼς ἔτρωγε, κουνοῦσε τὸ σακκούλι, κουνοῦσε καὶ τὴν καναβάτσα, ποὺ ἔμοιαζε σὰν ἀληθινὴ προβοσκίδα.

Ἔτσι ὁ Ἀρταξέρξης ἦταν τέλειος. Κι' ὁ Τοτὸς καθόταν περήφανα στὸ σαμάρι του κι' ἔκανε βόλτες στ' ἀλῶνια, ὅπως τότε στὸ θηριοτροφεῖο μὲ τὸν ἐλέφαντα τὸν ἀληθινό.

Γέλια ποὺ ἔκαναν στὸ χτῆμα, ὅταν ἔβλεπαν τὸ μασκαρεμένο γάιδαρο!

— Τώρα, φαίνεται, θἄχουν ἀπόκριες τὰ ζῶα! ἔλεγαν αὐτοί.

— Νὰ ἕνας ἐλέφαντας, ποὺ μόλις μᾶς ἦρθε ἀπὸ τὴν Ἀφρική! ἔλεγαν ἄλλοι γιὰ κοροϊδεία.

Μὰ ὁ Τοτὸς τὸ πίστευε καὶ καμάρωνε. Ὄχι μόνο νὰ δαμάζη τὰ ζῶα ἤξερε, ἀλλὰ καὶ νὰ τὰ μεταμορφώνη. Αὐτὸ ποὺ ἔκαμε μὲ τὸν Σταχτερό, μποροῦσε βέβαια νὰ τὸ κάμη καὶ μ' ἄλλα ζῶα, μικρὰ καὶ μεγάλα. Καὶ τότε τοῦ ἦρθε ἡ πιὸ παράξενη ἰδέα ποὺ σκέφθηκε ποτὲ ἕνα παιδί:

Νὰ κάμη ἕνα Θηριοτροφεῖο ἐκεῖ στὸ χτῆμα καὶ νὰ προσκαλῆ τὰ παιδιὰ νὰ πληρώνουν γιὰ νὰ τὸ βλέπουν!

Πῶς ἔκανε στὴ χώρα κι' ὁ θηριοδαμαστής;

(Ἀκολουθεῖ) Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

ΔΙΑΛΟΓΟΙ Μ' ΕΝΑ ΜΟΝΟ ΠΡΟΣΩΠΟ Ἢ ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΤΗΣ ΑΝΝΟΥΛΑΣ

Σήμερα τἀπόγεμα ἡ Ἀννούλα δὲν ἔχει σκολειό. Ἔξω βρέχει. Οἱ χοντρὲς στάλες πάνω στὸν τσίγκο τῆς ταράτσας κροτοῦν ἀκατάπαυστα.

Ἡ Ἀννούλα τὸ πῆρε ἀπόφαση. Σήμερα δὲν ἔχει περίπατο. Μάζεψε τὴ σάκκα της ποὺ ἔσερνε στὸ ντιβάνι ἀπ' τὸ μεσημέρι, καὶ πῆγε στὴν κάμαρά της. Ἔχει μιὰ μικρὴ πολυθρόνα κι' ἕνα τραπεζάκι ἀπὸ καλάμι. Κάθησε, ἄνοιξε τὸ βιβλίο της, πῆρε τὸ χάρακά της. Κοιτάζει γύρω-γύρω τοὺς τοίχους μ'ἕνα βλέμμα αὐστηρό.

— Ντόση! φωνάζει μὲ μιὰ φωνὴ δυνατή, ποὺ δὲ δέχεται ἀντιρρήσεις, Ντόση, ἂν δὲ σωπάσῃς, θὰ σὲ βγάλω ἔξ' ἀπ' τὴν τάξη...

Φαίνεται πὼς ἡ ἀόρατη Ντόση ἀγρὸν ἀγόραζε, γιατὶ ἡ φωνὴ τῆς μικρῆς δασκάλας γίνεται τρομερή:

— Ντόση, ἔλα δῶ!

Ἡ Ντόση, φαίνεται, ἔρχεται.

— Ἀκοῦς ὅταν σοῦ μιλάνε, ἢ ὄχι;

— Ἀκούω!

— Τότε; φωνάζει ἡ Ἀννούλα καὶ στηλώνει πάνω στὸν τοῖχο δυὸ φοβερὲς ματιές.

— Ὁ Παμεινώντας μὲ τσιμποῦσε...

Ἡ μικρὴ δασκάλα διώχνει τὸν ἄτακτο, — ἀόρατο κι' αὐτόν, ἐννοεῖται, — καὶ γυρίζει στὴ μαθήτριά της:

— Πήγαινε τώρα στὴ θέσι σου, τῆς λέει, καὶ φρόνιμα, γιατὶ θὰ πάθῃς τὰ ἴδια...

Μιὰ παύση.

—Ἢ καλύτερα ἔλα δῶ, Ντόση. Πές μου τὸ ποίημα.

Ἡ μαθήτρια φαίνεται νὰ διστάζῃ.

—Ἔμπρός, Ντόση! φωνάζει ἡ Ἀννούλα. Δὲ μποροῦμε πιὰ νὰ σὲ περιμένουμε!.. Μὲ τὶς ἀκανταλιές σου πέρασε κιόλας μισὴ ὥρα. Πότε θὰ ἐξετάσω τ' ἄλλα παιδιά!

Ἡ Ντόση,—ἢ μᾶλλον ἡ Ἀννούλα— ἀρχίζει τὴν ἀπαγγελία:

Καὶ βλέπω ν' ἀναδεύονται
πίσω ἀπὸ τὸ βαθῆρα
τὰ γυμνασμένα σώματα
τόνα ἀπὸ τ' ἄλλο ἀνάρια·
σμίγουν οἱ δυὸ παλάμες τους
καὶ τρίβει ἡ μιὰ τὴν ἄλλη,
θεριεύονται καὶ σπαρταροῦν
οἱ νευρωμένες κνῆμες
καὶ μὲ λαχτάρα καρτεροῦν...
τὰ λιπαρὰ ζευγάρια!

Ἡ φωνὴ τῆς μικρῆς δασκάλας πνίγεται ἀπὸ ἀγανάκτηση.

— Τί, πῶς! Τὰ λιπαρὰ ζευγάρια, ἀμελέτητη;

Καὶ μὲ λαχτάρα καρτεροῦν
τὸ πάλεμα ν' ἀρχίσῃ!..

Ἔτσι εἶναι, θεότρελλη! Πήγαινε στὴ θέσι σου. Καὶ τὰ ξαναλέμε τὴν ἄλλη ἑβδομάδα στὸν ἔλεγχό σου.

Τώρα εἶναι ἡ σειρὰ τῆς Μπεμπέκας νὰ πῇ τὸ ποίημα:

Καὶ βλέπω ν' ἀναδεύωνται
τόνα ἀπὸ τ' ἄλλο ἀνάρια...

Ἡ Ἀννούλα τρέμει ἀπὸ τὸ θυμό της.

— Σιωπή, σιωπή, ἀμελέστατη! Θὰ σ' ἀφήσω νηστεία τὸ μεσημέρι... Δὲ ντρέπεσαι λιγάκι;.. Θὰ γράψω τῆς μαμμᾶς σου... Καὶ θὰ βγάλω τώρα τὴν Ἀννούλα, νὰ σὲ ντροπιάσῃ... Ἔλα δῶ, καλό μου κορίτσι...

Ἡ Ἀννούλα τὸ ξέρει τὸ ποίημα νεράκι. Ἡ δασκάλα εἶναι ὅλο χαρὰ κι' ἐπαίνους.

— Μπράβο! Θὰ πᾶρης σήμερα ἐνγέα! Εἶσαι τὸ καλύτερο κορίτσι τῆς τάξης σου. Ντόση, Μπεμπέκα, ἂν δὲ βάλετε μυαλὰ καὶ δὲν γίνετε σὰν τὴν Ἀννούλα, θὰ μείνετε στὴν ἴδια τάξη.

Ἡ πόρτα ἀνοίγει.

Εἶναι ὁ Γιάννης, ὁ μικρότερος ἀδελφὸς τῆς Ἀννούλας. Κοιτάζει τὴ μικρὴ δασκάλα μ' ἀπορία.

Ἐκείνη ἔχει σηκωθεῖ θυμωμένη.

— Γιάννη, τοῦ λέει ἐπιτακτικά, πῶς μπαίνεις στὴν τάξη; Τὸ κουδούνι δὲ χτύπησε!

Κι' ἐπειδὴ ἐκεῖνος δὲ φαίνεται νὰ πολυκαταλαβαίνει, μὲ μιὰ σπρωξιὰ τὸν βγάζει ἔξω.

— Αὐτὸς ὁ Παμεινώντας, μονολογεῖ καθὼς ξανακάθεται στὴ θέση της, εἶναι ἀνυπόφορος τοῦ ἀρέσει, φαίνεται, ὅλο νὰ τὸν διώχνουν!

Κι' ἀνοίγει τἀναγνωσματάριό της, γιὰ νὰ ὑπαγορέψῃ στὰ παιδιὰ τὴν αὐριανὴ ὀρθογραφία τους...

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΒΕ' ΝΟΓΛΟΥ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ
(Ἐθνικὸν Ἀριστεῖον Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν)

ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΤΡΕΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

μὲ σκίτσα τῆς δ. ΛΙΛΑΣ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Κι' ἐγώ, φοβισμένος μὴ μὲ ἰδοῦν ποὺ τοὺς παραμόνευα, ἑταιμαζόμουν νἀπομακρυνθῶ, ταῦτί μου, χωρὶς νὰ θέλω, πῆρε ἕνα λόγο ποὺ μὲ κάρφωσε κεῖ.

— Τὸ κάτω - κάτω, ἔλεγε ὁ Πανάγαρης στὸν πατέρα μου, μήπως εἶναι παιδί σου; Ἀπ' τὸ δρόμο τὸ μάζεψες...

Τί; Γιὰ μένα τὸλεγε αὐτό; Ἄκουγα καλὰ ἢ μὴ μὲ γελοῦσαν ταὐτιά μου;..

—Ἀδιάφορο! τοῦ ἀποκρίθηκε ζωηρὰ ὁ πατέρας μου Ἐγὼ τὸ Δήμη τὸν ἔχω καὶ τὸν ἀγαπῶ σὰν παιδί μου. Κι' αὐτὸς μἀγαπᾶ σὰν πατέρα του κι' οὔτε ξέρει πῶς τὸν μάζεψα ἀπ' τὸ δρόμο. Βγάλ' το λοιπὸν ἀπὸ τὸ νοῦ σου πῶς θὰ σοῦ τὸν δώσω νὰ μοῦ τὸν κάνῃς σαλτιμπάγκο καὶ θεατρίνο. Ὁ Δήμης θὰ μάθῃ μιὰ τίμια τέχνη σὰν καὶ μένα καὶ θὰ ζήσῃ.

— Μὰ τί, ἡ δική μου τέχνη εἶναι ἄτιμη; διαμαρτυρήθηκε ὁ Παγάγαρης.

— Δὲν ξέρω τί εἶναι, μὰ ἐμένα δὲ μἀρέσει! εἶπε ὁ πατέρας μου σχεδὸν μὲ θυμό. Καὶ δυνατότερα πρόσθεσε:—Οὔ, φτάνει πιά, χριστιανέ μου, νὰ ζῆς! Ἀφησέ με ἥσυχο. Αὐτὸ δὲ γίνεται. Τὸ παιδὶ δὲ σοῦ τὸ δίνω, χρυσὸ νὰ μὲ κάνῃς! Ὄχι διακόσιες δραχμὲς τὸ χρόνο ποὺ λές, μὰ καὶ διακόσιες χιλιάδες νὰ μοῦ δώσῃς!

—Ἂς εἶναι, εἶπε ὁ Πανάγαρης, σιγότερα δὲ θὰ μαλώσουμε γιὰ τὸ μισθό. Εἶπα διακόσιες δραχμές, μὰ ἂν σοῦ φαίνουνται λίγες, σοῦ τὶς κάνω διακόσιες πενήντα!

Δὲν πρόφτασε καλὰ καλὰ νὰ τὸ πῇ, κι' ὁ πατέρας μου τοὔβγαλε τὶς φωνές:

— Φτάνει, σοῦ εἶπα, φτάνει!.. Ξεφορτώσου με! Δὲν ἀκούω ἄλλο λόγο, τελείωσε!.. Πήγαινε κιόλας κι' εἶν' ἀργά!.. Στὸ θέατρό σου σὲ περιμένουν. Ἀντε! Ἀντε! Στὸ καλό!

Τὸν ἔδιωχνε. Ὁ Πανάγαρης δὲν εἶχε βέβαια ἄλλο παρὰ νὰ φύγῃ. Κι' ἐγώ, γιὰ νὰ μὴ μὲ ἰδῇ ἀπέξω ἀπὸ τὴν πόρτα, βάστηκα πάλι νἀπομακρυνθῶ. Ἔτρεξα σχεδὸν ὥς τὴν ἄκρη τοῦ δρόμου, μισοκρύφτηκα μάλιστα στὴ γωνιά. Κι' ἀπὸ κεῖ, σὲ λίγο, εἶδα πραγματικῶς τὸν Πανάγαρη νὰ βγαίνῃ ἀπ' τὴν αὐλή μας καί, χωρὶς νὰ μὲ ἰδῇ καθόλου, νὰ τραβᾷ κατὰ τὴν πλατεῖα μὲ τὸ κεφάλι σκυφτό.

Βγῆκα τότε ἀπ' τὸν κρυψώνα μου κι' ἐξακολούθησα νὰ τρέχω κατὰ τὰ χωράφια. Ξεσκούφωτος, ἀσυγύριστος, ἔτσι ὅπως εἶχα πεταχτεῖ, ἔτρεχα χωρὶς νὰ ξέρω ποῦ πηγαίνω... Ὅ,τι εἶχα ἀκούσει χωρὶς νὰ θέλω, μοῦ εἶχε κάνει τέτοια κατάπληξη, μὲ εἶχε παραζαλίσει τόσο πολύ, ὥστε αἰσταν ούμουν τώρα τὴν ἀνάγκη νὰ μείνω κάπου μονάχος, μακριὰ ἀπ' τὸ σπίτι μου, ἀπ' τοὺς δικούς μου, κι' ἀπὸ ξένους ἀκόμα, γιὰ νὰ τὸ σκεφτῶ...

6. *Μαζεμένος ἀπ' τὸ δρόμο!..*

Θέ μου, τ' ἦταν αὐτὸ ποὺ μὲ βρῆκε! Ὁ μαστρο-Παῦλος δὲν ἦταν ὁ πατέρας μου; Ἡ κυρὰ-Παύλενα δὲν ἦταν ἡ μητέρα μου; Ὁ Ἀντρίκος, ἡ Μαρούλα, δὲν ἦταν ἀδέρφια μου; Αὐτοὶ ποὺ τοὺς νόμιζα γονιούς μου, μὲ εἶχαν μαζέψει ἀπ' τὸ δρόμο; Κι' ἤμουν ἕνα ξένο παιδὶ στὸ σπίτι ἐκεῖνο ποὺ τὸ θεωροῦσα σπίτι μου;

Ἀλίμονο! δὲν μποροῦσα νἀχω γι' αὐτὸ καμμιὰ ἀμφιβολία, ἀφοῦ τ' ἄκουσ' ἀπ' τὸ στόμα τοῦ ἴδιου τοῦ μάστρο-Παύλου. Ὁ Πανάγαρης τοῦ εἶπε: «μήπως ὁ Δήμης εἶναι παιδὶ δικό σου;» κι' ἐκεῖνος τὸ ἐπιβεβαίωσε. «Ναί, εἶπε, δὲν εἶναι δικό μου παιδί, τὸ μάζεψα ἀπ' τὸ δρόμο». Αὐτὴ ἦταν ἡ ἀλήθεια, τελείωσε!

Θυμήθηκα τότε τὴν πρωϊνή μου ὁμιλία μὲ τὸν Πανάγαρη κι' ἐξήγησα γιατὶ δὲν μοῦ ἔλεγε «ὁ πατέρας σου» παρὰ «ὁ μάστρο-Παῦλος». Θἄξερε κεῖνο ποὺ δὲν τὄξερα ἐγώ! Ἀλλὰ γιὰ νὰ τὸ ξέρῃ ὁ Πανάγαρης, ἕνας ξένος ποὺ λίγες μέρες μόνο εἶχε στὸν τόπο μας, θὰ πῇ πὼς στὸν τόπο μας τὄξεραν κι' ἄλλοι. Κάποιος ἀπ' αὐτοὺς θὰ τὄπε βέβαια τοῦ Πανάγαρη. Ἤλιε, μπορεῖ νὰ τοῦ τὄπε κι' ὁ ἴδιος ὁ πατέρας μου, τότε ποὺ πῆγε στὴν ἀποθήκη του νὰ τοῦ φτιάσει τὴν ἐξέδρα καὶ μπῆκα κι' ἐγὼ περνώντας μιὰ στιγμή.

Ἔτσι ἢ ἀλλοιῶς, ἀπὸ τότε θὰ μ' ἔβαλε στὸ μάτι ὁ Πανάγαρης καὶ θὰ σκέφτηκε πὼς θὰ μποροῦσε, σὰ φτωχὸ κι' ἔρμο παιδὶ ποὺ ἤμουν, νὰ μὲ πάρῃ μαζί του καὶ νὰ μὲ κάνῃ ὅ,τι θέλει. Γι' αὐτὸ μοῦ μιλοῦσε καὶ μὲ καλόπιανε. Κι' ἄμα ἄκουσε καὶ τὴ φωνή μου κι' εἶδε τί εὔκολα ποὺ μάθαινα μουσική, βάστηκε νὰ βάλῃ τὸ σχέδιό του σὲ πράξη.

Μὰ γαί! τὰ βρῆκε μπαστούνια. Ὁ μαστρο-Παῦλος ποὺ μ' ἀγαποῦσε σὰν παιδί του, τὸν ἔδιωξε, ὅπως θὰ τὸν ἔδιωχνε κι' ἂν πήγαινε νὰ τοῦ γυρέψει τὸν Ἀντρίκο ἢ τὴ Μαρούλα...

Δὲ μὲ ξεχώριζε λοιπὸν ὁ μαστρο-Παῦλος ἀπ' τὰ δικά του τὰ παιδιά; τὸ ἴδιο μἀγαποῦσε, τὸ ἴδιο μὲ πονοῦσε καὶ μένα, τὸ ξένο; Ὤ, οὔτε γι' αὐτὸ δὲ μποροῦσο νἄχω ἀμφιβολία! Γιατὶ ὄχι μόνο τὸν ἄκουσα νὰ τὸ λέει, παρὰ καὶ τὸν εἶδα νὰ ἐπικυρώνῃ μὲ τὸ ἔ ρ γ ο τὸ λ ό γ ο: Δὲ δέχτηκε τὴν πρότασή τοῦ Πανάγαρη, ἂν καὶ τόσο συμφερτική, καὶ γι' ἀγάπη μου κλώτσησε διακόσιες πενήντα δραχμὲς τὸ χρόνο, ποὺ γιὰ τὸ φτωχὸ μαραγκὸ τοῦ χωριοῦ ἦταν κάτι τί!

Γιατὶ πρέπει νὰ ξέρετε, παιδιά μου, πὼς μὲ μεγάλη δυσκολία κατάφερνε ὁ μαστρο-Παῦλος, στὸ μικρό μας τόπο, μὲ τὴν τέχνη του μονάχα, νὰ βγάζει τὰ ἔξοδα τοῦ σπιτιοῦ, «νὰ μᾶς τρέφει, νὰ μᾶς ντύνει καὶ νὰ μᾶς μαθαίνει γράμματα» ὅπως εἶπε κι' ὁ Πανάγαρης· κι' ἀκόμη πῶς· ἐκεῖνο τὸν καιρό, διακόσιες πενήντα δραχμὲς ἄξιζαν ὅσο ἀξίζουν σήμερα τρεῖς χιλιάδες καὶ παραπάνω.

Μὰ τὴν ἀγάπη τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου ποὺ τὸν εἶχα ὡς τότε γιὰ πατέρα μου, δὲν περίμενα νὰ τὴ μάθω ἀπ' αὐτὸ μόνο τὸ περιστατικό. Πόσες φορὲς δὲν τὴν εἶχα ἰδεῖ στὴ μικρή μου ζωή! Πόσες φορές, σὰν τύχαινε νἀρρωστήσω, δὲν εἶχα ἰδεῖ τὸ μάστρο-Παῦλο νὰ κάνῃ σὰν τρελλὸς ὥς που νὰ τοῦ πῇ ὁ γιατρὸς πὼς δὲν εἶχα τίποτα σοβαρὸ κι' ὥς που νὰ μὲ ξαναΐδῃ ἀπύρετο καὶ σηκωμένο. Κι' ἡ γυναῖκα του, ποὺ τὴν εἶχα γιὰ μητέρα, τὸ ἴδιο.

Μὰ καὶ πότε ἔκαμαν ρούχα, παπούτσια ἢ δῶρα στἄλλα τους παιδιά, χωρὶς νὰ κάμουν καὶ σὲ μένα; Κι' ἀπὸ ποιά τους διασκέδαση, ἀπὸ ποιά τους ἀπόλαυση, ἀπὸ ποιά τους χαρὰ μ' ἀπόκλεισαν ποτέ; Μήπως δὲ μ' ἔβαλαν καὶ μένα στὸ σχολειὸ καὶ δὲν ἐξακολουθοῦσαν νὰ μὲ στέλνουν, ἂν κι' ἤμουν ἐννιὰ χρονῶν; Ἕνας ἄλλος ἴσως, στὴ θέση τοῦ μάστρο-Παύλου, θἄλεγε;

«Φτάνει, ἀρκετὰ ἔμαθε ὁ Δήμης εἶναι καλὸς νὰ πιάσῃ δουλειά, νὰ βγάζῃ λεφτὰ νὰ μὲ βοηθάῃ».

Μὰ ὁ φτωχὸς ἐκεῖνος δὲν τὄχε πεῖ ἀκόμα. Ἀπεναντίας ἔλεγε πάντα πὼς ἤθελε πρῶτα νὰ τελειώσω τὸ Δημοτικὸ καὶ κατόπι νὰ μὲ βάλῃ σὲ τέχνη, εἴτε τὴ δική του, εἴτε ἄλλη, ὅποια μοῦ ἄρεσε. Δὲν ἦταν λοιπὸν σὰν πατέρας μου ἀληθινός; Κι' ἡ γυναίκα του, ποὺ μὲ λάτρευε ἡ καϊμένη, δὲν ἦταν σὰ μητέρα μου ἀληθινή;..

«Ἐξακολούθησα νὰ τρέχω κατὰ τὰ χωράφια...»
(Σελ. 77, στ. γ'.)

Κι' ὅμως! Δὲν ἤθελα τὴ ζωή μου ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἔμαθα πὼς δὲν ἤμουν παιδί τους! Μοῦ φαινόταν πὼς μὲ βρῆκε ἡ πιὸ μεγάλη δυστυχία, μιὰ συμφορά! Ἄκοῦς ἐκεῖ, ἔλεγα, νὰ μ' ἔχουν βρεῖ πεταμένο στὸ δρόμο! Γιατὶ πεταμένο βέβαια θὰ μ' εἶχαν βρεῖ, ἀφοῦ ὁ μάστρο-Παῦλος εἶπε πὼς μὲ «μάζεψαν» πὼς μὲ σήκωσαν δηλαδὴ ἀπὸ χάμω... Νά, ὅπως στὰ παραμύθια ποὺ εἶχ' ἀκούσει ἢ διαβάσει ὡς τότε.

Κι' αὐτὸ βέβαια θἄγινε πολλά, πολλὰ χρόνια πρίν, ἀφοῦ ἐγὼ δὲ θυμόμουν τίποτα κι' ἐνόμιζα πὼς εἶχα γεννηθεῖ στὸ σπίτι ἐκεῖνο, ὅπως κι' ἡ Μαρούλα ποὺ τόσο καλὰ θυμόμουν τὴ γέννησή της (γιατὶ τοῦ Ἀντρίκου, ποὺ ἦταν σχεδὸν στὴν ἡλικία μου, δὲν τὴ θυμόμουν καθόλου.) Θἄμουν λοιπὸν τότε πολὺ μικρός, ἕνα παιδάκι μὲ φουστανάκια, ἴσως κι' ἕνα μωρὸ στὰ σπάργανα. Ὤ, ναί, ἕνα μωρό. Μὰ ποιὸς λοιπὸν μ' εἶχε πετάξει; Πῶς βρέθηκα ἔτσι στὸ δρόμο;.. Ἡ μητέρα ποὺ μὲ εἶχε γεννήσει; Ὁ πατέρας μου ὁ ἀληθινός; Μὰ τόσο κακοὶ ἄνθρωποι ἦταν αὐτοί, ποὺ ἔρριχναν τὰ παιδιά τους στὸ δρόμο κι' ἄφιναν νὰ τὰ σηκώνουν ξένοι καὶ νὰ τὰ περιμαζεύουν σὲ σπίτια ξένα;

Αὐτὸ μὲ λυποῦσε κατάκαρδα, μὲ πλήγωνε καὶ μὲ ταπεινώνε νὰ τὸ συλλογιέμαι. Κι' ἐνῷ ἔβλεπα πόσο μὲ ἀγαποῦσαν οἱ ξένοι ἄνθρωποι ποὺ μὲ πῆραν, κι' ἐνῷ τοὺς ἀγαποῦσα τὸ ἴδιο κι' ἐγώ, αἰσθανόμουν μιὰν ἀπελπισιά, μιὰν ἐρημιά, σὰ νὰ βρέθηκα ἄξαφνα στὸν κόσμο ὁλόμόναχος, σὰ νὰ μὴν εἶχα πιὰ κανένα, οὔτε πατέρα, οὔτε μητέρα, οὔτε ἀδέρφια, οὔτε σπίτι, οὔτε τίποτα, τίποτα!..

Ἀ, τί δυστυχισμένος ποὺ ἤμουν!..

7. *«Γιατὶ ἄργησες;»*

Μ' αὐτὲς τὶς σκέψεις, ποὺ μοῦ ἐρχόνταν ἄταχτες κι' ἀνακατωμένες, — κι' ὄχι βέβαια μὲ τὴν τάξη καὶ μὲ τὴ σειρὰ ποὺ σᾶς τὶς εἶπα παραπάνω, —βραδυάχτηκα στὴν ἔρημη ἐξοχή. Τὸ μοῦχρωμα μεγάλωσε ἀκόμα τὴ λύπη μου καὶ τὴν ἀπελπισιά μου. Καὶ σκέφτηκα νὰ γυρίσω πιὰ στὴ χώρα καὶ στοὺς ἀνθρώπους, σὰ νὰ φοβόμουν τὴ μοναξιά. Μὰ δὲν ἤθελα νὰ πάω καὶ στὸ σπίτι ἐκεῖνο ποὺ ἤξερα πὼς δὲν ἦταν πιὰ δικό μου. Τώρα ποὺ ἔμαθα τὸ μυστικό, δὲν τολμοῦσα νὰ ἰδῶ στὰ μάτια τὸν πατέρα μου καὶ τὴ μητέρα μου, — νὰ πῶ καλύτερα, τὸν ***ψυχοπατέρα*** μου καὶ τὴν ***ψυχομάννα*** μου. Θὰ μοῦ ἦταν ἀδύνατο νὰ κρατηθῶ, νὰ μὴ δείξω τὴν ταραχή μου καί, ἂν καταλάβαιναν τίποτα καὶ μὲ ρωτοῦσαν, νὰ μὴν τοὺς τὸ πῶ... Κι' αὐτὸ ἴσα-ἴσα δὲν ἤθελα; νὰ μιλήσω μαζί τους γιὰ τὸ μυστικὸ ποὺ εἶχα μάθει.

Ἔτσι φανταζόμουν πὼς βρίσκομαι σὲ μιὰ πολὺ δύσκολη θέση καί, στὴν ἀμηχανία μου, συλλογίστηκα νὰ πάω ἴσια στοῦ Πανάγαρη, νὰ τοῦ τὰ πῶ ὅλα καὶ νὰ τὸν παρακαλέσω νὰ μὲ συμβουλέψῃ αὐτὸς τί ἔπρεπε νὰ κάμω... Ἀλλὰ ὥς νὰ γυρίσω στὴ χώρα, σκοτείνιασε ὁλότελα. Συλλογίστηκα τότε πὼς οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι ποὺ μ' ἀγαποῦσαν σὰν παιδί τους, θἄταν πολὺ ἀγήσυχοι γιὰ τὴν ἀργητά μου. Τέτοια ὥρα καὶ νὰ μὴν εἶμαι στὸ σπίτι;

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΘΗΝΑΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ΠΟΥ ΜΑΣ ΕΛΕΙΠΕ

Ἀγαπητοί μου,

Μία γλῶσσα, ὁποιαδήποτε, γιὰ νὰ πῇ κανεὶς πὼς εἶναι τέλεια μελετημένη, — ἢ πὼς μπορεῖ νὰ μελετηθῇ τέλεια, — πρέπει νἄχῃ τρία βιβλία: Τὴ Γραμματική της, τὸ Συντακτικό της καὶ τὸ Λεξικό της. Τὸ Λεξικὸ διδάσκει τὶς λέξεις της (τί σημαίνει καθεμιά, μὲ ποιὰ λέξη ἐκφράζεται τὸ καθετί, ποιὰ εἶναι ἡ κυριολεξία) ἡ Γραμματικὴ διδάσκει τοὺς τόπους αὐτῶν τῶν λέξεων (κλιτὰ καὶ ἄκλιτα, κλίσεις ὀνομάτων καὶ ρημάτων) καὶ τέλος τὸ Συντακτικὸ διδάσκει τὸν τρόπο ποὺ ἑνώνουνται οἱ λέξεις γιὰ νὰ ποτελέσουν πρόταση, φράση, περίοδο μὲ ὁρισμένη ἔννοια, ὥστε νὰ μ' χωρῇ παρεξήγηση. Γιατὶ αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι κεῖνο ποὺ λέμε «ὀρθὴ σύνταξη». Ὅταν δὲν ξέρῃ κανεὶς νὰ συντάξῃ, ὅταν κάνῃ λάθη συντακτικά, παρεξηγεῖται, λέει ἄλλο ἀπὸ κεῖνο ποὺ θέλει νὰ πεῖ. Θέλει π.χ. νὰ πῇ πὼς σκοτώθηκε ὁ λαγός, καὶ λέει πὼς σκοτώθηκε ὁ κυνηγός . . .

Ἀπὸ τὰ τρία αὐτὰ βιβλία, τἀπαραίτητα γιὰ τὴ σπουδὴ κάθε γλώσσας, ἡ δική μας, — δηλαδὴ ἡ νεοελληνική, ἡ ὁμιλουμένη, ἡ δημοτική, — δὲν εἶχε ὡς τώρα παρὰ τὴ Γραμματική. Γιατὶ Γραμματικὲς τῆς Νεοελληνικῆς ἔχουν γράψει μερικοί, καὶ δικοί μας καὶ ξένοι: ὁ Πέτρος Βλαστός, ὁ Μένος Φιλήντας, ὁ γάλλος καθηγητὴς Περνό, ὁ γερμανὸς Τοὺμπ μαζὶ μὲ τὸν δικό μας ἀκαδημαϊκὸ Ἰω. Καλλιτσουνάκι. Ὅσο γιὰ Λεξικό, κι' αὐτὸ πῆτε πὼς τὄχουμε: εἶναι τὸ μεγάλο Ἱστορικὸ Λεξικὸ ποὺ συντάσσεται ἀπὸ χρόνια καὶ ποὺ τὸ ἔχει ἀναλάβει τελευταία ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν. Τὸ Συντακτικὸ ὅμως ἔλειπε. Λίγα πράγματα μόνο εἶχαν οἱ Γραμματικὲς ποὺ ἀναφέραμε, κι' ἐδῶ κι' ἐκεῖ ἦταν δημοσιευμένες μερικὲς μικρὲς μελέτες. Βιβλίο ὁλάκερο κανένα. Ἀλλὰ νὰ τώρα κι' αὐτὸ τὸ βιβλίο. Ἡ γλῶσσα μας ἀπόκτησε καὶ τὸ Συντακτικό της. Τὸ ἔκαμε ὁ φιλόλογος καὶ πρώην ἐκπαιδευτικὸς σύμβουλος κ. Ἀχιλ. Τζάρτζανος. Ἕνα βιβλίο ἀπὸ 350 σελίδες (ὁ κ. Κολλάρος ἐκδότης του) μὲ τὸν τίτλο: «Νεοελληνικὴ Σύνταξις, ἤτοι Συντακτικὸν τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης. (δημοτικῆς καὶ κοινῆς ὁμιλουμένης)». Ἔτσι ἡ μελέτη τῆς γλώσσας μας συμπληρώνεται: ἔχει τὴ Γραμματική της, ἔχει τὸ Λεξικό της, ἔχει καὶ τὸ Συντακτικό της.

Θὰ πῆτε: τὸ Λεξικὸ δὲν ἐβγῆκε ἀκόμα· θὰ περάσουν χρόνια, ἀκοῦμε, ὥς που νὰ τελειώσῃ· καὶ θἆναι μεγάλο, ἀκριβό, ποὺ δύσκολα βέβαια θὰ μπορεῖ ὁ καθένας καὶ νὰ τὸ ἀγοράσῃ καὶ νὰ τὸ μεταχειρισθῇ. Ἀπὸ τὶς Γραμματικὲς πάλι, τοῦ Φιλήντα, μαθαίνουμε, εἶναι μεγάλη, ἐπιστημονική. Μικρὴ κι' εὔχρηστη εἶναι μόνο τοῦ Βλαστοῦ, μὰ κι' αὐτὴ δὲν ὑπάρχει στὰ βιβλιοπωλεῖα· μᾶς λένε πὼς ἔχει ἐξαντληθεῖ πρὸ καιροῦ ὅπως δὰ καὶ ἡ Γραμματικὴ τοῦ Φιλήντα. Οἱ ξένες; εἶναι γιὰ τοὺς ξένους. Καὶ τὸ Συντακτικὸ τώρα, τοῦ κ. Τζάρτζανου, ἕνα τόσο μεγάλο βιβλίο, ποὺ νὰ τὸ πάρῃ κανένας καὶ ποὺ νὰ τὸ διαβάσῃ! Πῶς λέτε λοιπὸν πὼς ἡ γλῶσσα μας ἔχει καὶ τὰ τρία της βιβλία; Ἐμεῖς δὲν βλέπουμε κανένα! Θὰ τὰ εἶχε καὶ γιὰ μᾶς, ποὺ ἀγαποῦμε καὶ θέλουμε νὰ σπουδάσουμε τὴ δημοτική, γιὰ νὰ τὴ γράφουμε μὲ τὶς κυριολεξίες της, μὲ τὴν ὀρθογραφία της καὶ μὲ τὴ σύνταξή της, ἂν μπορούσαμε νὰ πᾶμε σ' ἕνα βιβλιοπωλεῖο καί, μὲ λίγα λεπτά, ν' ἀγοράσουμε ἕνα Λεξικάκι, μιὰ Γραμματικούλα, ἕνα Συντακτικάκι . . .

Ἔχετε δίκιο. Τέτοια μικρά, φτηνά, εὔχρηστα βιβλία δὲν ὑπάρχουν ἀκόμα. Ἀλλὰ σιγὰ-σιγά. Τίποτα πιά, — κι' αὐτὸ εἶναι τὸ ζήτημα, — δὲν ἐμποδίζει τώρα νὰ γίνουν. Τὸ Λεξικάκι θὰ βγῇ εὐκολα ἀπ' τὸ μεγάλο Λεξικὸ ἡ Γραμματικούλα ἀπ' τὶς Γραμματικὲς τῶν δικῶν μας καὶ τῶν ξένων. Συντακτικὸ μόνο δὲν ὑπῆρχε, γιὰ νὰ βγῇ κι' ἀπ' αὐτὸ ἕνα Συντακτικάκι. Καὶ μᾶς τὸ δίνει σήμερα ὁ κ. Τζάρτζανος. Γι' αὐτὸ τὸ βιβλίο του προκάλεσε τόσο ἐνθουσιασμό, γι' αὐτὸ χαιρετίσθηκε σὰν ἕνα συμπλήρωμα, γι' αὐτὸ εἶπαν ὅλοι ὅσοι ξέρουν: ἡ γλῶσσα μάς εἶναι πιὰ μελετημένη! Μὲ ἄλλους λόγους: τὰ θεμέλια τώρα ὑπάρχουν. Γιὰ νὰ χτιστῇ τὸ σπίτι, δὲν χρειάζεται παρὰ λίγη ἀκόμα θέληση καὶ λίγος καιρός.

Ἴσως πάλι θὰ πῆτε. Ἡ Γραμματικὴ καὶ τὸ Λεξικὸ χρησιμεύουν. Καθημέρα, διαβάζοντας, ἀπαντοῦμε λέξεις τῆς δημοτικῆς, ποὺ δὲν ξέρουμε καλὰ ἢ διόλου τὴ σημασία τους. Καμμιὰ φορὰ οὔτε ὁ ἴδιος ὁ δάσκαλός μας τὶς ξέρει. Ἕνα Λεξικάκι θὰ μᾶς βοηθοῦσε πολύ, γιὰ νὰ καταλαβαίνουμε στὴν ἐντέλεια ποιητὲς καὶ πεζογράφους. Ἐπίσης ἡ Γραμματικὴ πολλὰ χρήσιμα θὰ μᾶς μάθαινε, καὶ πρῶτα-πρῶτα ὀρθογραφία. Γιατὶ περισσότερα λάθη κάνει ὁ μαθητὴς στὶς καταλήξεις τῶν λέξεων παρὰ στὶς ρίζες . . . Τὸ Συντακτικὸ ὅμως τί χρειάζεται: Μπορεῖ νὰ μὴν ξέρουμε τὴ σύνταξη μᾶς ζωντανῆς γλώσσας ποὺ τὴ μιλοῦμε; Λάθη συντακτικὰ κάνουμε στὴν ἀρχαία, στὴν καθαρεύουσα, στὰ λατινικά, στὰ γαλλικά. Μὰ καὶ στὴ γλῶσσα μας;

Κι' ὅμως! τὰ συντακτικὰ λάθη εἶναι ἀπὸ τὰ συχνότερα. Κι' ὅταν μιλᾶ κανένας, μὰ προπάντων ὅταν γράφῃ, κάνει πολλά. Καὶ πρέπει νὰ ξέρῃ καλὰ τὴ σύνταξη — δηλαδὴ τὸ κυριότερο μέρος ἀπ' ὅλο τὸ μηχανισμὸ τῆς γλώσσας, — γιὰ νὰ τἀποφεύγῃ. Καμμιὰ φορὰ παρασύρεται ἀπὸ τὴν καθαρεύουσα καὶ μεταφράζει, νὰ ποῦμε, ἕνα συντακτικό της τρόπο, ποὺ δὲν εἶναι καὶ τρόπος τῆς δημοτικῆς. Ἄλλοτε παρασύρεται ἀπὸ τὴν ἀρχαία ἢ ἀπὸ μιὰ ὁποιαδήποτε ξένη γλῶσσα ποὺ ξέρει. Μὲ ἄλλους λόγους μπερδεύει διάφορα συντακτικὰ κι' ἀκρίβως τὸ κάνει, γιατὶ δὲν ξέρει καλὰ ποιὸ εἶναι τὸ συντακτικὸ τῆς δημοτικῆς, δηλαδὴ ποιὸς τρόπος εἶναι δικός της καὶ ποιὸς εἶναι ξένος.

Τί ὄμορφα ποὺ τὰ ἐξηγεῖ ὅλ' αὐτὰ στὸ βιβλίο του ὁ κ. Τζάρτζανος, καὶ πόσα παραδείγματα φέρνει γιὰ νὰ δείξῃ τὴ χρησιμότητα τοῦ Συντακτικοῦ τῆς Δημοτικῆς! Θὰ σᾶς πῶ ἕνα μόνο. Ὁ κ. Τζάρτζανος ἀντιγράφει ἀπὸ κάποιο ἄρθρο μιὰ τέτοια φράση: «Ἔγραψαν ἄρθρα καὶ καθηγητὲς στὸ Πανεπιστήμιο . . .» Νὰ μιὰ χοντρὴ ἀσυνταξία! Γιατί τί σᾶς ἔλεγα στὴν ἀρχή; Ἡ ἀσυνταξία φέρνει παρεξήγηση. Ἄλλο θέλεις, κι' ἄλλο καταφέρνεις νὰ πῇς. Τί ἤθελε νὰ πῇ αὐτὸς ὁ ἀσύντακτος; Πὼς ἔγραψαν ἄρθρα καὶ καθηγητὲς τοῦ Πανεπιστημίου. Καὶ τί λέει; πὼς ἔγραψαν ἄρθρα καὶ καθηγητές, — ὁποιοιδήποτε καθηγητές, τοῦ Γυμνασίου, τοῦ Πολυτεχνείου, — καὶ πὼς τὄγραψαν ἀπὸ τὰ Πανεπιστήμιο, ὄχι δηλ. στὸ σπίτι τους ἢ ἄλλοῦ! Καὶ ξέρετε γιατὶ ὁ ἀρθρογράφος ἔκαμε τὸ χοντρὸ αὐτὸ λάθος; Γιατὶ ἤξερε ἴσως γαλλικά. Οἱ Γάλλοι λένε «καθηγητὴς στὸ Πανεπιστήμιο». Ἐμεῖς λέμε «καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου». Καὶ πόσα ἄλλα, πόσα! . .

Σᾶς ἀσπάζομαι. ΦΑΙΔΩΝ

ΔΙΕΤΕΙΣ ΔΙΑΚΟΠΑΙ

(Μυθιστόρημα ὑπὸ Ἰουλίου Βέρν)

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ'.

Ὁ Μαγελάνειος Πορθμός. — Σχέδια γιὰ τὸ μέλλον. — Μὲ τὴ λεοντῆ ἢ μὲ τὴν ἀλωπεκῆ; — Οἱ κατάσκοποι. — Μεταξὺ 11 καὶ μεσονυκτίου.

Τὴν ἄλλη μέρα, 28 Νοεμβρίου, ὁ Ἔβανς ἄπλωσε στὸ τραπέζι τὸν χάρτη τῆς Ἀμερικῆς κι' ἔδειξε στὰ παιδιὰ τὸν Μαγελάνειο πορθμό, ποὺ τὸν ἀνακάλυψε ὁ διάσημος πορτογάλος θαλασσοπόρος Μαγελὰν τὸ 1520.

— Ἰδού, κύριοί μου, ὁ πορθμός τοὺς εἶπε. Ἐδῶ κοντὰ βλέπετε ἕνα νησί, ποὺ αὐτὰ τὰ στενὰ τὸ χωρίζουν ἀπὸ δυὸ τρία ἄλλα. Τὸ νησὶ αὐτὸ εἶναι ἡ Ἀγνόδερ ἢ ἢ Τσαίρμαν ὅπως τ' ὀνομάσατε σεῖς.

Οἱ μεγάλοι, σκυμμένοι στὸ χάρτη, κοίταζαν μὲ περιέργεια τὸ νησὶ ἐκεῖνο, τὸ νησί τους, ποὺ τὸ ἐνόμιζαν ἀπόκεντρο καὶ ποὺ ἦταν πραγματικῶς τόσο κοντὰ στὴν ἀμερικανικὴ ἀκτή.

Ὥστε ἡ σωτηρία τους ἦταν βέβαιη ἂν κατέρθωναν νὰ διαπεράσουν τὸν Μαγελάνειο. Ἀλλὰ γι' αὐτὸ ἔπρεπε πρῶτα νὰ ἐπιδιορθώσουν τὴ μεγάλη βάρκα τοῦ *Σέβερν* καὶ γι' αὐτὸ πάλι ἔπρεπε πρῶτα νὰ νικήσουν τὸν Οὐάλστων καὶ νὰ τοῦ τὴν πάρουν.

Ἂν ἦταν τουλάχιστο στὸ μέρος ποὺ εἶχε ναυαγήσει, θὰ μποροῦσαν νὰ πᾶνε κρυφὰ καὶ νὰ τὴν τραβήξουν μὲ σχοινιά, ὅπως ἔκαμε ὁ Οὐάλστων, ὡς τὸ ποτάμι ποὺ ἦταν κοντὰ στὴ σπηλιά τους. Τὸ ἴδιο κρυφὰ μποροῦσαν νὰ τὴν ἐπιδιορθώσουν, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ἔβανς, νὰ τὴ φορτώσουν, νὰ μπαρκαρισθοῦν καὶ νἀφήσουν ὑγεία στὸ νησί τους καὶ στοὺς κακούργους.

Ἀλλὰ δυστυχῶς τὸ σχέδιο αὐτὸ ἦταν ἀπραγματοποίητο τὴ στιγμὴ ποὺ ὁ Οὐάλστων εἶχε φυλαγμένη τὴ βάρκα ἀλλοῦ, καὶ ποὺ ἤξερε πιὰ τὴν ὕπαρξη τῆς μικρῆς ἀποικίας. Ὁ μόνος τρόπος ἦταν ὁ πόλεμος καὶ ἡ νίκη.

Ἀφοῦ ἐμελέτησαν τὸ χάρτη, ὁ Ἔβανς, ὁ Δόνιφαν κι' ὁ Βάξτερ πῆγαν στὸ δάσος καὶ προχώρησαν ὡς μισὸ μίλλι, κρυπτόμενοι πίσω ἀπὸ τὰ δέντρα. Ἀλλὰ τίποτα ἀπουδαῖο δὲν παρατήρησαν. Ὁ Πιστός, ποὺ τοὺς ἀκολουθοῦσε, ἦταν ἥσυχος.

Τἀπόγεμα ὅμως, λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ δειλινό, ὁ Οὐέπ κι' ὁ Κρός, ποὺ ἦταν σκοποὶ πάνω στοὺς βράχους, κατέβηκαν δραμαῖοι στὴ σπηλιὰ κι' εἶπαν πὼς εἶδαν ἀπὸ μακριὰ δυὸ ἀνθρώπους νὰ πλησιάζουν. Ἀμέσως ὁ Ἔβανς κι' ἡ Καί τὴ κρύφθηκαν, γιὰ νὰ μὴ τοὺς ἰδοῦν οἱ ἐρχόμενοι. Κι' ἀφοῦ κάτεξαν ἀπὸ τὴ θυρίδα, τοὺς ἐγνώρισαν: Ἦταν ὁ Ρὰκ καὶ ὁ Φόρτ.

— Χωρὶς ἄλλο θέλουν νὰ σᾶς ξεγελάσουν, εἶπε ὁ Ἔβανς στὰ παιδιά. Θὰ κάμουν τοὺς ναυαγοὺς — μήπως δὲν εἶναι κιόλα; — καὶ θὰ σᾶς ζητήσουν περιθάλψη.

— Τί νὰ κάμουμε; ρώτησε ὁ Μπριάν.

— Νὰ τοὺς δεχθῆτε, νὰ τοὺς περιποιηθῆτε . . .

— Ἐγώ; ἔκαμε ὁ Μπριάν αὐτοὺς τοὺς κακούργους; ποτέ!

— Τοὺς ἀναλαμβάνω ἐγώ, εἶπε ὁ Γόρδων.

Σὲ λίγο, ὁ Μπριάν, ὁ Δόνιφαν, ὁ Βάξτερ κι' ὁ Γόρδων ἔτρεχαν στὴν ἀκροποταμιά. Οἱ δυὸ ναῦτες, καθὼς εἶδαν τὰ παιδιά, ἔδειξαν τάχα μεγάλη ἔκπληξη. Τὴν ἴδια ἔκπληξη ἔδειξε κι' ὁ Γόρδων.

Ὁ Φόρτ κι' ὁ Ρὰκ φαινόνταν κατακουρασμένοι. Κι' ὅταν ἔφθασαν στὴν ἀντικρινὴ ὄχθη, ὁ Γόρδων τοὺς φώναξε:

— Ποιοί εἶσθε;

— Καραβοτσακισμένοι, ἀποκρίθηκαν ἐκεῖνοι. Ναῦτες τοῦ τρικάρτου *Σέβερν*, ποὺ βούλιαξε ἐδῶ κοντὰ στὸ νησί σας.

— Κι' ἀπὸ ποῦ εἴσαστε;

— Εἴμαστε Ἀμερικάνοι.

— Κι' οἱ σύντροφοί σας; τί ἔγιναν;

— Πνίγηκαν ὅλοι, παιδιά μου. Μόνο μεῖς οἱ δυὸ καταφέρκαμε νὰ γλυτώσουμε.

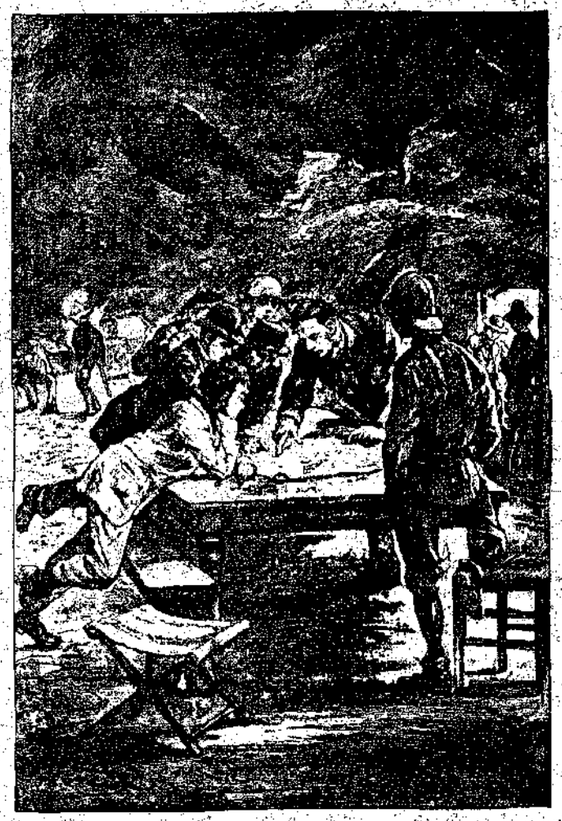

«Οἱ μεγάλοι, σκυμμένοι στὸ χάρτη . . .» (Σελ. 18, στ. γ'.)

Κάμετε ἔλεος στοὺς κατακαϊμένους τοὺς ναυαγούς. Δὲν μποροῦμε πιὰ νὰ σταθοῦμε ἀπὸ τὴν κούραση κι' ἀπὸ τὴν πεῖνα!

— Πολὺ εὐχαρίστως! ἀποκρίθηκε ὁ Γόρδων. Ὁ Θεὸς σᾶς στέλνει. Ἔχομε χρέος νὰ σᾶς περιποιηθοῦμε.

Κι' ἔγνεψε στὸ Μόκο, ποὺ ἔλυσε ἀμέσως τὴ βάρκα, δεμένη ἐκεῖ κοντά, περάσε στὴν ἄλλη ὄχθη καὶ πῆρε τοὺς ψευτόναυαγούς.

Αὐτοὶ οἱ πονηροί, γιὰ νὰ μὴν ἀποκρίνονται στὶς ἐρωτήσεις τῶν παιδιῶν, νὰ μὴ λένε πολλὰ λόγια καὶ πέσουν σὲ καμμιὰ ἀντίφαση καὶ προκαλέσουν τὴ δυσπιστία, — γιατὶ ἐνόμιζαν, φυσικά, πὼς οἱ ἄποικοι δὲν τοὺς ἤξεραν τί ἦταν — καμώθηκαν τοὺς ἐξαντλημένους καὶ παρακάλεσαν νὰ τοὺς ἀφήσουν νὰ κοιμηθοῦν στὴ σπηλιά.

Τὰ παιδιὰ τοὺς ἔμπασαν μέσα. Κι' ἐκεῖνοι, μὲ λίγες ματιές, τὰ εἶδαν ὅλα. Τὰ κανόνια προπάντων τοὺς προξένησαν μεγάλη ἐντύπωση. Κι' ὅσο κι' ἂν ἔκαναν τοὺς κοιμισμένους, τὰ παιδιὰ κατάλαβαν πὼς ὁ μόνος τους σκοπὸς ἦταν ἡ κατασκοπεία.

— Νὰ πλαγιάσουμε τώρα, ἀρχοντόπουλά μου, εἶπε ὁ Ρὰκ μὲ σβυσμένη τάχα φωνή, κι' αὔριο μὲ τὸ καλό, σᾶς λέμε τὰ πάθια μας καὶ τὰ βάσανά μας . . . Ἂν ἔχετε μάλιστα νὰ μᾶς βάλετε σὲ κάνέν' ἄλλο μέρος, γιὰ νὰ μὴν κοιμηθοῦμε δῶ-μέσα μαζί σας . . .

— Εὐχαρίστως, εἶπε ὁ Γόρδων. Ἔχουμε τὸ μαγειρειό μας, ἐκεῖ μπορεῖτε νὰ κοιμηθῆτε μιὰ χαρά.

Ὁ Ρὰκ κι' ὁ Φόρτ μπῆκαν στὸ μαγειρειό, ποὺ τὸ φώτιζε ἕνα φανάρι κρεμασμένο ἀπὸ τὴν ὀροφή. Ἔρριξαν κι' ἐκεῖ τὶς ματιές τους κι' εἶδαν πὼς εἶχε πόρτα ποὺ ἔβγαζε στὸ ποτάμι.

Πλάγιασαν νὰ κοιμηθοῦν. Μαζί τους θὰ κοιμόταν κι' ὁ Μόκος. Ἀλλὰ τί τοὺς ἔνιαζε! Ἂν ἔβλεπαν πὼς τοὺς κατασκοπεύει, δὲν θὰ τὄχαν γιὰ τίποτα νὰ τοῦ σφίξουν τὸ λαιμό . . .

Γιατὶ τὴν ἴδια νύχτα, ὁ Οὐάλστων μὲ τέσσερις ναῦτες ἐπρόκειτο νἀρθῇ ἀπέξω ἀπ' τὴ σπηλιά, κι' οἱ κατάσκοποί του ἐκεῖνοι εἶχαν ἐντολὴ νὰ τοῦ ἀνοίξουν τὴν πόρτα, γιὰ νὰ μπῇ στὴ σπηλιὰ καὶ νὰ τὴν κυριεύσῃ.

Κατὰ τὶς ἑννιά, ὁ Μόκος μπῆκε στὸ μαγειρειὸ γιὰ νὰ πλαγιάσῃ. Οἱ ψευτοναυαγοὶ ἔκαναν τοὺς βαθυκοιμισμένους. Ἀλλὰ καὶ ὁ Μόκος, μόλις ἔπεσε, καμώθηκε πὼς τὸν πῆρε ὁ ὕπνος εἶχε ὅμως τὰ μάτια του τέσσερα, ἕτοιμος νὰ δώσῃ εἴδησι μόλις ἔβλεπε τὸ παραμικρό.

Ὁ Ἔβανς κι' ἡ κυρὰ Καίτη βγῆκαν τότε ἀπὸ τὸν κρυψώνα τους κι' ἐνώθηκαν μὲ τὰ παιδιά, ποὺ ἦταν ἕτοιμα νἀποκρούσουν τὸν ἐχθρό. Γιατὶ δὲν εἶχαν καμμιὰ ἀμφιβολία πὼς ἐκείνη τὴ νύχτα ὁ Οὐάλστων θἄκανε ἐπιδρομή.

Ὡστόσο πέρασαν δυὸ ὧρες καὶ δὲν ἔγινε τίποτα. Ὁ Μόκος ἄρχισε νὰ ὑποπτεύεται μήπως οἱ κακοῦργοι εἶχαν ἀναβάλει τὸ σχέδιό τους γιὰ τὴν ἄλλη μέρα. Μιὰ στιγμὴ μάλιστα οἱ ψευτοναυα-

γοι τοῦ φάνηκαν ἀληθινὰ βυθισμένοι στὸν ὕπνο.

Ἀλλὰ τὴν ἴδια στιγμὴ ἄκουσε ἀπέξω ἐλαφρὸ κρότο κι' εἶδε ἀμέσως τὸν Ρὰκ καὶ τὸν Φὸρτ νὰ κουνιοῦνται κάι, ἀπὸ κεῖ ποὺ κοιμόνταν, νὰ σέρνουνται σὰ φίδια πρὸς τὴν πόρτα.

Μεταφρ. Π. Ι. Φ. καὶ Γρ. Ξ. (Ἀκολουθεῖ)

ΚΑΜΠΑΝΕΣ

Ντάν... ἐσήμαναν μακριὰ οἱ χριστουγεννιάτικες καμπάνες. Ντάν... ντὰν ντάν... πιὸ γλήγοροι, πιὸ χαρούμενοι οἱ ἦχοι μπῆκαν καὶ ξύπνησαν τὴν Ἄννα στὸ κρεβάτι της. Ἀναζήτησε μὲ τὸ μυαλό της, ζαλισμένο ἀκόμα ἀπ' τὸν ὕπνο, νὰ βρῇ τὴν ἔγνοια τῆς καινούργιας μέρας. Τόσον καιρὸ καὶ μιὰ ἔγνοια τὴν ἐπαράστεκε πάντα στὸ πρωϊνό της ξύπνημα, καὶ τώρα τὴν ἀναζητοῦσ' ἀπὸ συνήθεια. Ὕστερα θυμήθηκε πῶς ἔγνοιες καὶ λύπες βαθειὲς ἔμειναν πίσω στὰ περασμένα καὶ τίποτα δὲν ἤρθε νὰ πάρει τὴ θέση τους.

Ἔμεινε ἀκίνητη, γιατὶ μὲ τὸ παραμικρὸ κίνημα τὴν περνοῦσε μιὰ μακρυὰ ἀνατριχίλα. Τί κρύα ποὺ ἦταν αὐτὴ ἡ νύχτα! Ποῦθ' ἔμπαινε αὐτὸς ὁ παγωμένος ἀέρας μέσ' στὴν κλειστὴ κάμαρα;

Ἄνοιξε τὰ μάτια της. Ἀπ' τ' ὡραῖο τούλι τοῦ στὸρ φαινόταν ἀπέναντι, φωτισμένη μὲ τὸ ἀέβαιο φῶς τοῦ φεγγαριοῦ, ἡ γκρίζα πρόσοψη τοῦ μεγάλου ὀρφανοτροφείου. Μικρὰ φῶτα κόκκινα ἔφεγγαν στὶς βαθειὲς σκοτεινὲς τρύπες ποὺ ἔσχημάτιζαν τὰ παράθυρά του. Ἐσυλλογίστηκε τὰ παιδάκια ποὺ ντυόνταν βιαστικὰ γιὰ νὰ κατεβοῦν στὴν ἐκκλησιά, προσπαθοῦσε νὰ καταλάβῃ ἂν θᾶταν χαρούμενα ἢ πολὺ λυπημένα ἔτσι ποὺ δὲν εἶχαν παραστάτη στὸ πανάκαιρο ἐκεῖνο ξύπνημα μέσ' στὴν παγωμένη νύχτα ἄλλον, ἀπ' τὸν ἀδιάφορο ἐπιμελητή.

Τὸ τούλι τοῦ στὸρ σὰν νὰ πύκνωσε κι' ἔκανε ὁλόενα πιὸ θαμπή, πιὸ μακρινὴ τὴ σιλουέτα τοῦ μεγάλου κτιρίου. Ἡ ἀτμόσφαιρα γινόταν πιὸ ζεστή, κάθε τι γύρω σὰ νὰ βυθιζόταν καὶ σὰ νὰ διαλύουνταν στὴν προσέγγιση τοῦ ὀνείρου.

Στὸ παγωμένο κρεβάτι ἁπλώθη μιὰ παράξενη θαλπωρή.

Ἡ Ἄννα ἀνοιξε τὰ μάτια της. Μιὰ λάμπα χαμηλωμένη, ἀκουμπισμένη στὸ κομμοδίνο, φωτίζει τὸ μικρὸ δωμάτιο. Ἕνα ἀκούραστο παιδάκι, μ' αἰώνιο χαμόγελο στὰ χείλη, κρατᾷ τὸ θαμπὸ γυάλινο δοχεῖο της. Στρέφει τὰ μάτια της στὴ μακρυνότερη γωνιὰ τοῦ δωματίου, τὸ μάγκαλι διατηρεῖ ἀκόμα κάποιες σπίθες φωτιᾶς. Κοντὰ στὰ πόδια τοῦ κρεβατιοῦ της εἶναι στρωμένο τὸ τραπέζι μὲ λευκὸ τραπεζομάντιλο. Βαριέται νὰ σηκώσῃ τὸ κεφάλι της νὰ δῇ τί ἔχει ἀπάνω. Εἶναι ἔτσι ζεστὰ βολεμένη στὸ μικρό της κρεβάτι. Ἡ Βγένω ἡ ψυχοκόρη ἑτοίμασε μέσ' στὴν κάμαρά της τὸ χριστουγεννιάτικο τραπέζι γιὰ νὰ μὴ τὴ σηκώσουν καὶ κρυώσῃ.

Ντάν... ντὰν ντὰν ντάν! Ἀντήχοῦν ἔξω στὴν κρύα νύχτα οἱ χριστουγεννιάτικες καμπάνες. Τί ζεστὰ θάναι ὁ μικρούλης Χριστὸς στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Παναγίας!

Βήματ' ἀκοῦονται στὴ σκάλα. Ἀνοίγει ἡ πόρτα τῆς τζαμαρίας. Ἡ Ἄννα βγάζει τὸ χεράκι της μέσ' ἀπ' τὰ σκεπάσματα, χαμογελᾶ καὶ περιμένει. Μπαίνει ἡ μαμμὰ καὶ φέρνει μαζί της μιὰ δροσερὴ μυρωδιὰ κρύου. Τὰ μαγουλά της εἶναι κόκκινα καὶ φαντάζουν μέσ' στὸ στεφάνι τῶν μαύρων της μαλλιῶν. Κάθεται στὰ πόδια τοῦ κρεβατιοῦ. Μιὰ γλυκειὰ φωνὴ ρωτάει:

— Εἶναι ξύπνιο τὸ παιδάκι μου;

Ἡ Ἄννούλα ἀψηφᾶ τὸ κρύο, σηκώνεται καὶ τυλίξει τὰ χεράκια της γύρω στὸ λαιμὸ τῆς μαμμᾶς της. Κάποιος σκύβει ἀπάνω της καὶ τῆς τραβᾶ φιλικὰ τὸ αὐτάκι. Ἡ Ἄννα στρέφει τὸ κεφάλι. Τὰ γαλάζια φωτεινὰ μάτια τοῦ πατέρα χαμογελοῦν πολὺ κοντὰ στὸ πρόσωπό της. Στὸ χοῦδι τοῦ παλτοῦ τοῦ ἔχουν σταθεῖ μικρὲς νιφάδες, τὸ μικρὸ χεράκι τῆς τινάζει, ἀκουμπᾶ καὶ σύρει τὸ κεφάλι τοῦ πατέρα κοντήτερα. Τραβοῦν τὸ τραπέζι πολὺ κοντὰ στὸ κρεβάτι καὶ τὴ βολεύουν ζεστά. Ἀληθεια, εἶναι τόσο γλυκειὰ ἡ ζεστασιά, ἡ καρδιὰ γεμίζει φῶς. Φέγγουν γλυκὰ τὰ μαῦρα μάτια τῆς μητέρας καὶ λάμπουν στὸ φῶς τὰ χρυσὰ μαλλιὰ τοῦ πατέρα. Ἡ Ἄννα συλλογίζεται πάλι τὸ μικρὸ Χριστὸ στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μαμμᾶς του κι' ἁπλώνει κι' ἐκείνη τὰ χέρια της στὴ δυνὴ της μαμμᾶ.

Τὸ φῶς χαμηλώνει... χαμηλώνει· σβύνονται τὰ μάτια τῆς μαμμᾶς, ὅλα ὀπισθοχωροῦν καὶ βυθίζονται στὸ χάος τοῦ σκοταδιοῦ.

Ἡ Ἄννα ἀνοίγει πάλι τὰ μάτια της. Εἶναι μόνη στὴ μεγάλη παγωμένη βορεινὴ κάμαρά της. Ὁ καθαρὸς οὐρανὸς τῆς χειμερινῆς αὐγῆς μοιάζει σὰν ἀτσαλένιος πάν' ἀπ' τὰ κεραμίδια τοῦ μεγάλου ὀρφανοτροφείου. Ἔξω ἀκοῦονται βήματα. Ἡ ξύστρα στριγγλίζει ἀπάνω στὶς γραμμὲς τοῦ τράμ σπρωγμένη ἀπ' τὰ ξεπαγιασμένα χέρια τοῦ καθαριστῆ.

Ἡ κάμαρα εἶναι πιὸ κρύα, πιὸ πένθιμη στὸ αὐγινὸ φῶς. Ἡ Ἄννα νοιώθει μιὰν ἀνατριχίλα ποὺ τὴν κάνει νὰ τρέμει ἀδιάκοπα. Τί κρύα ποὺ ἦταν ἡ νύχτα καὶ τί κρύα ποὺ θᾶναι κι' ἡ μέρα. Κι' οὔτε ἔννοιες, οὔτε λύπες βαθειὲς παραστέκουν πιὰ στὸ χριστουγεννιάτικο ξύπνημά της· ἔμειναν πίσω στὰ περασμένα, καὶ τίποτα δὲν ἤρθε νὰ πάρει τὴ θέση τους.

ΜΥΡΙΝΗ

ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ!

Κεῖνο τὸ βράδι, στὴν πλατεῖα, ἡ κουβέντα ἦταν γιὰ μηχανήματα καὶ ἐφευρέσεις. Καθένας ἀνέπτυσσε τὶς μηχανικές του γνώσεις μ' εὐγλωττία καὶ μὲ προσπάθεια νὰ γίνει καταληπτὸς ἀπ' ὅλους. Καὶ μὰ τὴν ἀλήθια δὲν εἶχαν λίγες γνώσεις! Θαρροῦσε κανεὶς πῶς ὅλοι ἦταν σπουδασμένοι ἢ τουλάχιστον γεννημένοι μηχανικοί! Καὶ νόμιζες πῶς ὁ ἕνας ἐνθουσιαζόταν ἀπὸ τὸν ἄλλο κι' ἔλεγε καὶ κεῖνος τὶς γνώσεις του, καθένας φυσικὰ στὸ μηχάνημα ποὺ ἤξερε καλύτερα. Ἕνας π. χ. ποὺ εἶχε σπουδάσει στὴν Εὐρώπη πολιτικὲς ἐπιστῆμες, ἐξηγοῦσε τόσο καλὰ τὰ μηχανήματα τοῦ ἀεροπλάνου, ποὺ θάλεγε κανεὶς πῶς εἶχε σπουδάσει ἀεροπόρος μηχανικός. Ἄλλος πάλι γιὰ τὴν ἐφεύρεση τοῦ ραδιόφωνου, ἄλλος γιὰ διάφορα παράδοξα μηχανήματα ποὺ ἔχουν στὴν Ἀμερική. Φυσικὰ ὅλοι τους λέγανε γενικὰ πράματα καὶ ὅ,τι ξέρανε ἀπὸ τὶς Φυσικὲς καὶ μερικὲς ἄλλες μελέτες. Μὰ ὁπωσδήποτε ξέρανε κάμποσα καὶ ἡ συζήτηση εἶχε ἄρκετὸ ἐνδιαφέρον.

Ὁ Γιάννης—ὁ μικρὸς παραγιός—ποὺ εἶχε βαρεθεῖ νὰ παίζει μὲ τὴ φιλενάδα του τὴ Μαρία—οὔφ' κι' αὐτή! ὅλο... γυναικεῖα παιχνίδια ἤθελε νὰ παίζει πῶς νὰ ντύνει τὴν κοῦκλα της, νὰ φτιάχνει σπιτάκια μὲ πέτρες, νὰ μαγερέβει στὰ κατσαρολάκια· μὰ ὁ Γιάννης ἤθελε καὶ μιὰ φορὰ «κάτι ἄλλο» νὰ παίξει—βαριεστημένος λοιπὸν ἤρθε νὰ καθήσει κεῖ δὰ κοντά, ν' ἀκούσει τί λέγανε οἱ μεγάλοι. Κάθησε σὲ μιὰ γωνιὰ χάμου σὲ μιὰ πέτρα χωρὶς νὰ τὸν ἀντιληφτεῖ κανείς. Στὴν ἀρχὴ ἄκουγε μ' ἀδιαφορία. Τί θὰ λέγανε οἱ μεγάλοι; Πάντως ἀδιάφορα πράματα γι' αὐτόν, ὅπωσπάντα. Μὰ ἀπόψε οἱ μεγάλοι ἔχουν πολὺ διαφορετικὴ κουβέντα! Μιλοῦν γιὰ μηχανές, γιὰ ἕλικες γιὰ τιμόνια. Ὁ Γιάννης γίνεται ὅλος αὐτιά. Ἀκούει γιὰ κάποια ἠλεκτρικὴ σκοῦπα στὴν Ἀμερικὴ ποὺ σκουπίζει μονάχη της. Ἀκούει γιὰ κάποιο Ζέππελιν, ἕνα πλοῖο στὸν ἀέρα, ποὺ πέρνει ὁλόκληρο κόσμο ἀπάνω. Ἀκούει γιὰ ἀεροπλάνα, ἀκούει γιὰ τὰ ραδιόφωνα. Μὲ τί προσοχὴ παρακολουθεῖ τὶς λεπτομέριες ποὺ ἀναφέρει ὁ καθένας γιὰ νὰ μπορέσει νὰ καταλάβει! Τὰ μηχανήματα αὐτὰ τοῦ ἀρέσουν πολὺ τοῦ Γιάννη. Ὅταν ἦταν ἀκόμη στὴν πόλη, θυμᾶται, εἶχε φτιάξει μὲ χαρτόνι καὶ μὲ ξυλάκια ἕνα αὐτοκίνητο. Τάχε ὅλα, μόνο ἀτμὸ ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ τοῦ βάλει καὶ δὲν κουνιότανε φυσικά, παρὰ μὲ σπάγγους.

Βράδι-βράδι, ἡ κυρά του τὸν φώναξε νὰ πάει στὸ σπίτι ν' ἀνάψει τὸ φῶς καὶ νὰ τοὺς περιμένει. Ὁ Γιάννης ξεκίνησε ἀμίλητος καὶ συλλογισμένος. Σ' ὅλο τὸ δρόμο σκεφτόταν πῶς θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ φτιάξει σοφὰ καὶ θαυματουργὰ μηχανήματα. Ὁ Γιάννης ἂν ἤξερε, ἂν μποροῦσε κἀμιὰ φορὰ νὰ καταφέρει, θάφτιαχνε ἕνα μηχάνημα,—ἕνα μικρὸ μηχάνημα—ποὺ νὰ σὲ πήγαινε ἀμέσως σπίτι σου νὰ σ' ἀκουμπήσει καὶ νὰ μὴν εἶσαι ἀναγκασμένος νὰ περνᾶς αὐτὰ τὰ κατσάδραχα κι' ἀνάμεσα στὰ δέντρα.— Θέ μου, τί φοβερὲς ποὺ εἶναι οἱ σκιές τους!—Ἔπειτα θάφτιαχνε ἕνα μηχάνημα ποὺ νὰ κουβαλάει τὸ νερὸ ἀπὸ τὴν πηγὴ καὶ ξύλα ἀπὸ τὸ δάσος. Δὲν εἶναι βάσανο νὰ πηγαίνει ἐκεῖνος νὰ τὰ φέρνει μὲ τὸ τσουβάλι; Ὅσο κι' ἂν πέρνει μαζί του γιὰ συντροφιὰ τὴ Μαρία καὶ τῆς δηγιέται στὸ δρόμο τὰ κατορθώματά του, γιὰ τὸ κυνήγι τῶν πουλιῶν, γιὰ τὸ φίδι ποὺ εἶχε σκοτώσει στὴ σπηλιὰ κείνη τὴ βροχερὴ μέρα ποὺ εἶχε πάει ψηλὰ στὴν κορφὴ τοῦ βουνοῦ, γιὰ τὸ μεγάλο ἀητὸ ποὺ εἶχε φτιάξει κάποτε—μόνος του—καὶ εἶχε πάει τόσο ψηλὰ ποὺ ἔφτανε τὸ Λυκαβητό, - καὶ ὅσο κι' ἂν τὸν θαύμαζε ἡ Μαρία κι' ἂν τὸν ἄκουγε μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα... πάντα κούραση θάναι. Ὕστερα θάφτιαχνε ἕνα ἄλλο μηχάνημα ὁ Γιάννης. Ἕνα μικρούλι καὶ λεπτὸ μηχάνημα. Τὸ μηχάνημα τῆς «Σκέψης» – ἔτσι θὰ τὸνομαζε ὁ Γιάννης—Αὐτὸ μόλις τἀκουμποῦσες στὸ κεφάλι σου καὶ τὸ κούρδιζες θὰ σ' ἔκανε νὰ μαθαίνεις μονομιᾶς γράμματα. Κι' ὕστερα νὰ δεῖς ἐσύ: ρήματα, γραμματικές, βιβλία, ὅλ' ἄχρηστα μπρὸς στὸ μηχάνημα τοῦ Γιάννη. Γιατὶ τάχα; Εὐκολώτερο εἶναι τὸ ραδιοτηλέφωνο; Νὰ τραγουδάει ἕνας στὴν Ἀμερική, καὶ νὰ τὸν ἀκοῦς σὰ νὰ τὸν ἔχεις μπροστά σου. Κι' ἔτσι δὲ θὰ βασανιζόταν ὁ Γιάννης νὰ διαβάζει καὶ νὰ λύνει προβλήματα καὶ νὰ κλίνει τὰ βασανιστικὰ ὀνόματα ποὺ τοῦβαζε ὁ νεαρός του κύριος.

Ὁ Γιάννης τὰ συλλογιόταν ὅλ' αὐτὰ κι' ἄρχεται νὰ στριφογυρίζουν στὸ μυαλό του ἕλικες καὶ μηχανὲς καὶ ρόδες πολὺ γρήγορα καὶ καθὼς ἦταν ἔρημος ὁ δρόμος ποὺ περνοῦσε, ἄρχισε νὰ φωνάζει δυνατὰ τὶς σκέψεις του σὰ νὰ παραληροῦσε ἀπὸ πυρετό.

Ἄργα τὸ βράδι γυρίσανε τἀφεντικά του στὸ σπίκι. Ἡ κυρὰ του τὸν ζήτησε γιὰ νὰ πάει νὰ φέρει νερὸ κρύο ἀπὸ τὴν πηγή. Τὸν φώναξε μὰ δὲν ἄκουσε. Ποῦ νάταν; Ἐπιτέλους τὸν εἶδε ποὺ κοιμόταν μ' ἀκουμπισμένο τὸ κεφάλι του στὸ τραπέζι. Πῆγε κοντά του γιὰ νὰ τὸν ξυπνήσει, μὰ στάθηκε γιὰ μιὰ στιγμή. Κάτω ἀπὸ τὰ χέρια του εἶχε παρατηρήσει ἕνα βιβλίο. Τσουρᾶ σιγὰ-σιγὰ καὶ τὸ κοίταξε· «τί νὰ διάβαζε ὁ κατεργάρης; Κανένα λησταρικὸ μυθιστόρημο μήπως;» Ἄ, μπά! Ἦταν μιὰ «Μηχανική» τοῦ γιοῦ της. Ἡ καλὴ κυρία κατάλαβε. Ἄφησε τὸ βιβλίο ξανὰ πάνω στὸ τραπέζι κάπως συγκινημένη. Πῆρε τὸ κανάτι καὶ πῆγε νὰ φέρῃ μόνη της νερό.

Δὲ θέλησε νὰ ταράξει τὸν ὕπνο τοῦ παιδιοῦ ποὺ ἀποκοιμήθηκε κουρασμένο προσπαθώντας νὰ μάθει καὶ νὰ καταλάβει, ὅσο βάσταγε τὸ μυαλουδάκι του, τόσο δύσκολα πράματα...

ΜΑΡΙΑ ΒΟΥΓΙΟΥΚΛΑΚΗ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

5.—*Πῶς νἀντιγράφετε ἕνα σχέδιο*

Ὑπάρχουν πολλοὶ τρόποι: Νὰ βάζετε τὸ σχέδιο μὲ τὸ χαρτί σας στὸ τζάμι· ἢ νὰ μεταχειρίζεσθε διάφανο χαρτί· ἢ νὰ σημαδεύετε τὰ κυριώτερα σημεῖα τοῦ σχεδίου μὲ μιὰ καρφίτσα, ποὺ νὰ τρυπᾷ συγχρόνως τὸ σχέδιο καὶ τὸ ἀπὸ κάτω του χαρτί, ὅπου τὸ ζωγραφίζετε κατόπι ὁλόκληρο, ἀκολουθώντας αὐτὰ τὰ σημάδια. Ἀλλὰ οἱ τρόποι αὐτοὶ δὲν εἶναι πάντα πρακτικοί. Ὅταν π. χ. τὸ σχέδιο εἶναι μεγάλο καὶ πολύπλοκο, κουράζεσθε νὰ τὸ ἀντιγράφετε στὸ τζάμι καθέτως, ἐνῶ ἡ ἴδια ἀντιγραφή, ὁριζοντίως, ἀπάνω στὸ τραπέζι σας, θὰ ἦταν πολὺ πιὸ εὔκολη. Ἄλλοτε δὲν ἔχετε πρόχειρο χαρτὶ διάφανο, ἢ θέλετε ν' ἀντιγράψετε τὸ σχέδιό σας σὲ καρτόνι, τί, ὡρισμένο. Τέλος, τὸ σχέδιο μπορεῖ νὰ εἶναι ξένο ἢ πολύτιμο, καὶ νὰ μὴ θέλετε νὰ τοῦ κάμετε τρύπες μὲ καρφίτσα.

Ἕνα πολὺ πρακτικὸ τρόπο βρῆκα σ' ἕνα γαλλικὸ περιοδικό. Καθὼς σημειώνεται μάλιστα ἀπὸ κάτω, εἶναι ἀνακοίνωση ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, κάποιου κ. Beughiatt (ξένου βέβαια) Παραθέτω ἐδῶ τὶς δυὸ εἰκονίτσες ποὺ τὴ συνοδεύουν, καὶ τὴ μεταφράζω:

Παίρνετε μιὰ πλάκα ἄσπρο διάφανο γυαλὶ καὶ τὴν κορνιζώνετε μὲ τρια ξύλινα ραβδιὰ ποὺ νἄχουν αὐλάκι, γιὰ νὰ χώνετε μέσα τὸ γυαλί. (Ἡ δουλειά σας γίνεται καὶ μὲ τρία καλάμια, ἢ μὲ τὶς τρεῖς πλευρὲς μιᾶς παλιᾶς κορνίζας.) Τὴν κορνιζωμένη αὐτὴ πλάκα τὴ στήνετε ὄρθια στὴ μέση μιᾶς σανίδας γιὰ σχεδίασμα, ποὺ τὴν τρυπᾶτε, γιὰ νὰ χωθοῦν στὶς τρύπες οἱ δυὸ ἄκρες τῆς κορνίζας καὶ νὰ σταθῇ ἡ πλάκα καλά. Ἡ μηχανή σας εἶναι πιὰ ἕτοιμη (Εἰκ. 1.)

Ὅταν θέλετε ν' ἀντιγράφετε ἕνα σχέδιο, τὸ ἁπλώνετε στὴ σανίδα, μπροστὰ στὴν πλάκα κι' ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος ἁπλώνετε τὸ ἄσπρο χαρτί σας ὅπως σᾶς δείχνει ἡ εἰκ. 2. (*α* καὶ *β*.) Βάζετε κατόπι τὴ μηχανὴ σ' ἕνα μέρος (στὸ τραπέζι σας π. χ. κοντὰ στὸ παράθυρο, ἢ ἔξω στὴν αὐλή... ὅταν δὲν κάνει κρύο) ὥστε οἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλιου νὰ τὴ χτυποῦν ἀπὸ τ' ἀριστερὰ πρὸς τὰ δεξιά, ἐνῶ σεῖς θὰ κοιτᾶτε, μέσ' ἀπὸ τὴν πλάκα, τὸ δεξιὰ ἁπλωμένο χαρτί. Ἔτσι θὰ βλέπετε συγχρόνως τὸ χαρτὶ αὐτὸ καὶ τὴν ἀντανάκλαση τοῦ ἀριστερὰ σχεδίου ἐπάνω στὴ γυάλινη πλάκα. Τότε, ἂν μὲ τὸ μολύβι σας ἀκολουθήσετε, στὸ ἄσπρο χαρτὶ τὸ περίγραμμα ποὺ νομίζετε πῶς βλέπετε, θ' ἀντιγράψετε τὸ σχέδιο ἀντεστραμμένο, δηλαδὴ τὸ δεξί του μέρος θὰ βρίσκεται ἀριστερὰ καὶ τἀνάπαλιν.

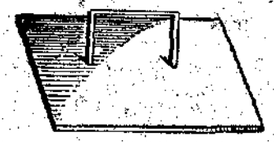

1.

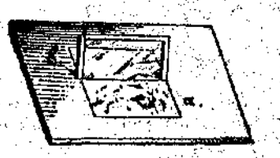

2.

Κατὰ τἄλλα ἡ ἀντιγραφὴ θὰ εἶναι πιστότατη.

— Καὶ ὅταν δὲν εἶναι ἥλιος; θὰ ρωτήσετε.—Ἀλλὰ καὶ πότε στὴν Ἑλλάδα δὲν εἶναι ἥλιος; Μόνο τὴ νύχτα...

Ο ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ

ΧΙΛΙΑ ΜΥΡΙΑ

ΤΟ ΑΥΤΟΓΡΑΦΟ ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

Ἕνας πολὺ γνωστὸς συγγραφέας, στὸ Παρίσι, εἶχ' ἕναν κατεργάρη ὑπηρέτη, ποὺ συχνὰ τοῦ ἔκλεβε βιβλία καὶ τὰ πουλοῦσε στὸν παλαιοπώλη.

Μιὰ φορά, ὁ παλαιοπώλης τοῦ πλήρωσε γιὰ ἕνα μικρὸ βιβλίο τὰ διπλὰ ἀπ' ὅσα τοῦ εἶχε πληρώσει γιὰ ἕνα μεγάλο κι' ὅταν ὁ ὑπηρέτης φανέρωσε τὴν ἀπορία του, τοῦ ἐξήγησε:

— Μ' αὐτὸ ἔχει στὸ ξώφυλλο κι' ἰδιόχειρη ἀφιέρωση τοῦ συγγραφέα. Κι' ἀξίζει σὰν αὐτόγραφο ἑνὸς μεγάλου ἀνδρός. Ἅμα ἔχεις τέτοια, νὰ μοῦ τὰ φέρνεις καὶ θὰ σοῦ τὰ πληρώνω καλά.

Ἀπὸ τότε, ὁ ὑπηρέτης ἔκλεγε νὰ κλέβῃ βιβλία μὲ ἀφιερώσεις. Κι' ὅταν πιὰ δὲν ἔβρισκε τέτοια στὴ βιβλιοθήκη τοῦ κυρίου του, σοφίστηκε νὰ κάνῃ ἀφιερώσεις μόνος του. Ἄλλαζε δηλαδὴ τὸ γράψιμό του κάθε φορὰ κι' ἔγραφε δυὸ λόγια στὸ ἐξώφυλλο κάθε βιβλίου μὲ τὴν ὑπογραφὴ τοῦ συγγραφέα του,

Δυὸ-τρεῖς φορὲς ὁ παλαιοπώλης γελάστηκε, γιατὶ τὰ βιβλία ἐκεῖνα ἔτυχε νὰ εἶναι συγχρόνων συγγραφέων ποὺ ἐξαίρετα μποροῦσε νὰ τὰ εἶχαν χαρίσει στὸν κύριό του, τὸ συνάδελφό τους. Μιὰ μέρα ὅμως ὁ κλέφτης τοῦ πῆγε καὶ μιὰ Ἰλιάδα μὲ τὴν ἀφιέρωση: «Στὸν ἐξοχο φίλο μου τάδε (τὸνομα τοῦ κυρίου του) δεῖγμα θαυμασμοῦ καὶ ἀγάπης, (ὑπογραφή:) Ὅμηρος». Κι' ὁ παλαιοπώλης ἔβαλε κάτι γέλια!..

— Γιατί; ἀπόρησε ὁ κλέφτης.

— Φίλε μου, τοῦ εἶπε, ξέρεις ἀρκετὰ γράμματα γιὰ νὰ πλαστογραφῆς ἀφιερώσεις· δὲν ξέρεις ὅμως πῶς στὸν καιρὸ τοῦ Ὁμήρου δὲν τὶς... συνήθιζαν!

Ο ΑΝΑΝΙΑΣ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

Η ΧΩΡΙΑΤΟΠΟΥΛΑ

Πάντα θὰ μένῃ ὁλόφωτο
μέσ' στὴν ψυχή μου ἐκεῖνο
τὸ δεῖλι ποὺ σ' ἀντίκρισα
νἄρχεσαι ἀπ' τὴ βρύση,
μικρὴ χωριατοπούλα,
κ' ἄσβυστη τὴν εἰκόνα σου
πάντα στὸ νοῦ θὰ κλείνω,
ἔτσι ποὺ μὲ τὰ γιορτινά
σ' εἶχα πρωταντικρίσει
τότε, ξανθιὰ παιδούλα.

Θυμᾶμαι, εἶχε πιὰ κρυφτεῖ
στῆς δύσης τὴν ἀγκάλη
ὁ ἥλιος, κ' ἁπλωνότανε
εἰρηνικὰ τὸ δεῖλι,—
ἡ ὥρ' αὐτὴ ποὺ ψέχνει
κάθε ψυχὴ κάποιο δρομο
νὰ δῇ ἂν θὰ προβάλῃ
βυθίζοντας τὸ βλέμμα της,
μ' ὁλότρεμα τὰ χείλη
μέσ' στὴ βιολέτινη ἄχνη.

Ἔτσι κι' ἐγὼ ἐπρόσμενα
κάτι ὡραῖο νἀρθῃ
τὴν ὥρα κείνη, πέρνοντας
τὸν ἀνθισμένο δρόμο
ποὺ 'φερνε στὴ βρυσούλα.
Καὶ νά! ξεπρόβαλες ἐσύ
μὲ τὸ κλαράτο μαῦρο
καὶ κίτρινο μαντήλι σου,
σηκώνοντας στὸν ὦμο,
μικρὴ χωριατοπούλα,

Ἕνα σταμνὶ μ' ὁλόδροσο
νερὸ κι' ἀπὸ τὴ βρύση.
Καθάρια ἡ σκέψη πῶς πετᾶ
στὸ πρωταντίκρισμά σου!
Ἀργὰ καθὼς ἐρχόσουν
τὸ βλέμμα σου νοσταλγικὰ
μακριὰ εἶχες βυθίσει,
καὶ κάποια ἀπόκρυφη χαρὰ
ἔκρυβε ἡ ματιά σου.
Κάτι συλλογιζόσουν...

Σὰν ἀπαλὸ ἀνάσασμα
ἐφύσαγε τ' ἀγέρι
κ' ἀνάλαφρα σοῦ χάϊδευε
τὸ κλαρωτὸ μαντήλι
καὶ τὶς ξανθὲς πλεξούδες.
Κι' οἱ ἄσπροι φιόγκοι ποῦδεσες
μὲ τὸ μικρό σου χέρι,
φτερούγιζαν καθὼς πετοῦν,
πρὶν νἀκουσοῦν οἱ γρίλλοι,
στάνθια οἱ πεταλούδες.

Ἔλαμπες ἀπ' τὴν ὡμορφιὰ
τῆς νιότης, κ' ὅλο χάρη
ἔδινε κάθε κίνημα
στὸ λυγερό κορμί σου.
Ὦς κ' ἡ ποδιά σου—ἀτλάζι
γαλάζιο μὲ μαβιὲς κλωστὲς—
εἶχε καὶ κείνη πάρει
τὸ χρῶμα δειλινοῦ γιαλοῦ
κι' ἀριὰ-ἀριὰ—θυμήσου—
κυμάτιζε μὲ νάζι.

Πιὸ πίσω σ' ἀκολούθαγαν
μὲ ζωηρὰ παιχνίδια
δυὸ ἀρνάκια κάτασπρα μὰ σὰν
γιὰ μιὰ στιγμὴ σοῦ φύγαν
κ' ἔτοξεαν στὸ λιβάδι,
ἀνήσυχα ἀνασήκωσες
τὰ τοξωτὰ σου φρύδια
καὶ ἔριξες τὸ βλέμμα σου
γύρω νὰ δῇς ποῦ πήγαν,
τότε ἀπαλή, σὰ χάδι,
ἡ ψυχούλα της, ἡ λεπτὴ μικρὴ
ψυχούλα, ποὺ εἶχε τολμήσει νὰ
πλησιάσῃ στὴν ὁμορφιά, καὶ ποὺ
γι' αὐτὸ της τὸ κρίμα, πλήχτη-
κε τόσο βαριά, —ἡ ψυχούλα της
φεύγει μακριά, μακριὰ ἀπ' τὰ-
κρωτηριασμένο σωματάκι, μα-
κριὰ ἀπ' τὸ ὀτριμμένο μαῦρο
ἀποκαΐδι, ποὺ ἀπέμεινε ἀπ' τὴ μ-
μορφό της εἴδωλο.

Σαρδανάπαλος

Ο ΒΟΡΙΑΣ

Σφυρίζει λυσσασμένος ὁ βο-
ριᾶς, καὶ τὸ σκοτάδι τἀφώτιστο
τῆς παγερῆς νύχτας ζωνει τὴ
φύση νἀρκωμένη, νεκρή, χωρὶς
φωνὴ ζωντανοῦ πλάσματος.

Ὁ ἀγέρας παίζει νὲ τὴν ἀγω-
νία της, καὶ πότε σωριάζει σύν-
νεφα πάνω ἀπ' τὸν οὐρανό της;
πότε στὴ μανία του χτυπᾶ τὰ
μικρὰ της βλασταρια, τὰ ξεριζ-
ζόνει καὶ τὰ πετᾶ μακριά. Τὸ
μούγγρισμά του χτυπᾶ τὰ δένδρα
καὶ αὐτὰ βγάζουν πληγωμένου
φωνές...

Ἡ μυγδαλιά, πάντα βιαστικὰ
ἀνθισμένη, βλέπει κοντὰ μὲ τρό-
μο τὸ θάνατο· τὰ λουλουδάκια,
τὰ ὅλο δροσιά, χυμὸ καὶ ζωή,
παγώνουν, μαραίνονται καὶ πέ-
φτουν· μαραίνονται αὐτὰ καὶ
μαζί των κι' ἡ ὁμορφιά της· οὔτ'
ἕνα ἴχνος δὲν τῆς ἔμεινε ἀπ' τὴ
νυφικὴ φορεσιά... Τώρα ποιὸς
θὰ φέρῃ τὸ καλοκαίρι; Ἀπὸ
λουλούδια αὐτὴ εἶναι γυμνωμέ-
νη. Μόλις θέλησε νὰ χαμογε-
λάσῃ στὴν ἀνοιξη, ἡ παγωνιὰ σὰ
χάρος τῆς ἄρπαξε τὴν ψυχή...

Τὸ νυχτοπούλι ἀφίνει νὰ τοῦ
ξεφύγῃ μιὰ φωνὴ ποὺ ἀκούγεται
σὰ μιὰ πένθιμη νότα μέσα στὴν
τρομαχτικὴ βοή... Τὸ χλωμὸ
φῶς τοῦ φεγγαριοῦ φωτίζει τὶς
σειρὲς τῶν δένδρων, ποὺ οἱ ἴσκιοι
των φαίνονται ἔτσι, ὅπως σα-
λεύουν, σὰ γίγαντες ποὺ παλαί-
βουν μέσα στὸ ἄγριο μεσάνυχτο
τῆς παγερῆς νύχτας...

Λέσβιόπουλο

ΘΥΕΛΛΑ

Μιὰ κατσουφιασμένη μέρα τοῦ
Ὀχτώβρη. Καθισμένη στὸ πα-
ράθυρο, κοιτάζω τὴ μελαγχολία
τῆς φύσης. Ὁ οὐρανὸς εἶναι μο-
λυβένιος. Καὶ ὅλο αὐτὸ τὸ μο-
λύβι νομίζω πὼς κάθεται στὸ
στῆθός μου καὶ μὲ πιέζει, νομί-
ζω πὼς κάποιο χέρι ἀόρατο μὲ
πνίγει καὶ μὲ μπόδιζει νἀναπνέω.

Μιὰ ἀπόλυτη ἡσυχία βασιλεύει
παντοῦ. Τὰ κόρια τοῦ ἀέρα βρί-
σκονται σὲ παντελὴ ἀκινησία. Οἱ
κορφὲς τῶν βουνῶν δὲν φαίνον-
ται, σκεπασμένες ἀπὸ τὰ νέφη.
Ὁλόκληρη ἡ φύση φαίνεται σὰν
νὰ ἔπεσε σὲ λήθαργο. Τὸ θέα-
μα αὐτὸ ἐμβάλλει στὴν ψυχὴ τοῦ
ἀνθρώπου ἕνα θλιβερὸ ἐνδόμυχο
συναίσθημα καὶ βυθίζει σὲ
σκοτεινοὺς στοχασμούς.

Αἴφνης αἰσθάνεσαι κάποια
ψύχρα νὰ διαπερνᾶ τὸ σῶμα μου.
Κλείνω γιὰ μιὰ στιγμὴ τὰ τζάμα
καὶ κάθομαι ἀπὸ μέσα. Ἀπὸ
καιροῦ εἰς καιρό, φειδωτὲς ἠ-
λεκτρικὲς γραμμὲς διασχίζουν
τὸν ὁρίζοντα. Τὰ σύννεφα πυ-
κνώνονται ἀκόμη περισσότερο
καὶ τέλος ἀρχίζει ραγδαία βρο-
χή. Οἱ διαβάτες, βιάστικοι, τρέ-
τω ἀπὸ τὶς ὀμπρέλλες τους, φύ-
χουν γιὰ νἀποφύγουν τὴ μα-
τῆς βροχῆς. Ἡ ἡσυχία ποὺ ἐπι-
σίλευε παντοῦ χάθηκε· ἕνας ἀέ-
ρας πολὺ δυνατὸς ταράζει τὴ
κληρῆ τὴν ἀπσκομισμένη φύ-
σπάει μὲ μανία τὰ δένδρα·
ξεριζώνει μερικὰ· τὰ διασκορ-
πισμένα φύλλα τους φέρον-
ἀπὸ τὸν ἀέρα ἐδῶ κ' ἐκεῖ, κ
παράγουν ἕναν πένθιμο θόρυ
Ἡ Θύελλα ἔχει πλέον ἀρχίσ
Παίρνει μαζί της ἀπὸ τὸ δά-
φος κορμοὺς ἀπὸ δένδρα, κ
διά, πέτρες, καὶ ὅ,τι βρίσκει
δρόμο της. Ἡ θάλασσα, π
προηγουμένως ἦταν γαλήνια,
ρα ταράζεται φοβερὰ κ' ἐ
λάβει τὸ μολυβένιο χρῶμα τ
ρανοῦ. Τἀφρισμένα κύματά
σποῦνε μὲ λύσσα πάνω στ
βράχους. Τὸ κάθε τι προξε
φρίκη στὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπ
ποὺ αἰσθάνεται καὶ κάποια φό

Ἀλλὰ σὲ λίγο ἡ βροχὴ κα
παύει· οἱ βροντὲς καὶ οἱ ἀστρ
πὲς παύουν ἐπίσης· μόνο ἀκο
ται ἀκόμη γιὰ λίγες στιγμὲς
νας ἀσθενὴς ἀπομακρυσμένο
κρότος. Ὁ ἀέρας σιγὰ-σιγὰ
φτει. Σὲ λίγο ἡ φύση θὰ ἐ
ἀναλάβει τὴν πρώτη της ὀμορφ

Γελασίνα

ΑΓΓΛΙΚΟ ΧΙΟΥΜΟΡ

Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΟΥΡΑΣ

Ἕνας Ἄγγλος ταξιδιώτης,
φθασε ἕνα μεσημέρι σ' ἕνα πα
δοχεῖο, μαζὶ μὲ τὸν ἡμπορετ
καὶ τὰ δυὸ τους ἄλογα. Ἀφ
ἔραγαν καὶ ξεκουράσθηκαν
ἀπόγεμα ἑτοιμάσθηκαν πάλι κ
ξεκινήσουν. Ὅταν ὁ ξενοδόχ
τοῦφερε τὸ λογαριασμό, ὁ Ἄ
γλος παρατήρησε ὅτι γιὰ τ
τροφὴ τοῦ ἑνὸς ἀλόγου θὰ πλ
ρώνε ἑπτάμισυ πέννες, ἐνῶ γι
τὸ ἄλλο μόνον ἕξη.

Ρώτησε τότε περίεργος γιὰ τ
αἰτία τῆς διαφορᾶς, κ' ἡ ἀπό
τηση ἦταν ἡ ἑξῆς: «Τὸ ἄλογ
ποὺ εἶχε μακρυὰ οὐρά—τοῦ ὑπ
ρέτου δηλαδὴ—ὅταν τὸ πειράζ
οἱ μύγες στὸ σταῦλο, ἔκανε τὴ
οὐρά του ξεμυγιαστήρι κ' ἔτσ
ἔτρωγε ἀδιάκοπα τὸ ἄλλο ὅμως
μὲ τὴν κομένη οὐρά, ἦταν ἀναγ
κασμένο κάθε τόσο νὰ γυρίζ
πίσω τὸ κεφάλι γιὰ νὰ διώχν
τὶς μύγες κ' ἐπομένως δὲν ἔφαγ
γε τὸ ἴδιο μὲ τὸ πρῶτο.»

Τί νὰ κάμῃ ὁ Ἄγγλος; Πλ
ρωσε κ' ἔφυγε.

(Ἀπὸ τ' Ἀγγλικό) *Πίκμαν*

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἀπορία τῆς Μπεμπέκας:
— Μαμιά, γιατί ὁ Θεὸς κάθ
θεται ὅλο στὸν οὐρανό; Φαβ
ται μὴν τὸν δοῦμε;

* * *

Ὁ Κουφιοκεφαλάκης σ' ἕνα
ζωγράφο:
— Μοῦ κάνετε, σᾶς παρακα-
λῶ, τὴν αὐτοπροσωπογραφία μου.

Περιπλανάς

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ὅσοι δὲν ἐπέστρεψαν τὰ ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου φυλλάδια, τὰ ὁποῖα τοῖς ἐστάλησαν χωρὶς ν' ἀνανεώσουν τὴν συνδρομήν των, θεωροῦνται τώρα συνδρομηταί. Πρέπει λοιπὸν ἢ νὰ τὴν ἀνανεώσουν, ἢ νὰ στείλουν τὸ ἀντίτιμον τῶν φυλλαδίων, τὰ ὁποῖα θὰ ἔχουν λάβει, μέχρι τῆς ἡμέρας ποὺ θὰ δηλώσουν ὅτι θέλουν νὰ διαγραφοῦν.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ἀθῆναι, 42 ὁδὸς Εὐριπίδου τὴν 12 Ἰανουαρίου 1929.

Τὸ Βεσπάθωμα πηγαίνει καλά. Μόσους ἔχω νὰ εὐχαριστήσω κι' αὐτὴ τὴν ἑβδομάδα! ***Πύρρος, Σταράτη, Ἄμιλλα, Σκερτσόζα*** (τῆς ***Βολιώτικιάς Τρελλοπαρέας***), ***Βασ. Παρμενίδης, Ἰσός, Δουκία Γ. Γιαννόπουλου, Σκερτσόζικη Μικρούλα, Πάνθεια Ἀβραδάκου, Εὐάγ. Λύκος, Δημοσθ. Νάκος, Νίκος Α. Κορωνάκης, Ἐλιάνα, Ἄγγελος Καλωσούνης***, Σύλλογος ***«Πανζουρλισμός»***, ***Στέλλα Ν. Ζουλιάδου, Ἀργυρούλα Ἀβραμάκου, Γιώργ. Χαλδαιόπουλος, Μάρθα Ἰωνᾶ Σακκῆ, Εὐαγγ. Σεβακτᾶς*** καὶ ***Μαρία Ἐμ. Ποτσίου*** (διὰ Τμῆμα ***Καπετανάτου***). Εἶχε στὰ καλά μου τὰ παιδιά!

Ἄκη Πελαργηνέ, θὰ εἶχες βέβαια τὴν ἔγκρισή τοῦ ψευδωνύμου σου. Ἄργησε κάπως νὰ σοῦ ἀπαντήσω κι' ἐγώ, ἀλλὰ αἰτία ἡ γραμματοπλημμύρα αὐτοῦ τοῦ καιροῦ. Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λογια κι' ἐλπίζω τώρα νὰ μοῦ γράψῃς συχνά.

Τὰ ἴδια λέγω στὴ ***Μαντέρνα***, στὴν ***Ὑπολαΐδα***, στὴ ***Λερὴ Φουσανέλλα***, στὴν ***Τελεσίλλα***, στὴ ***Μικρομέγαλη***, στὴ ***Φαουστίνα*** κλπ. ποὺ πολλὰ τους γράμματα μόλις σήμερα,—μετὰ τὴν ἐκτέλεση, ἐννοεῖται, τῶν παραγγελιῶν τους,—ἔχουν σειρὰ γιὰ νὰ πάρουν ἀπάντηση. Ἀλλὰ τί νὰ τοὺς ἀπαντήσω πιά; Θὰ ἐξέχασεν κι' αὐτὰ ποὺ μοῦ γράφουν. Ἄς τοὺς εὐχαριστήσω λοιπὸν κι' ἀς ἐπιφυλαχθῶ ὅταν μοῦ ξαναγράφουν.

Νὰ κι' τὸ ἔμμετρο γράμμα ποὺ μοῦ ἔκαμε ἡ ***Ἀμαρυλλίς*** ἄμα εἶδε τὰ νέα τοῦ 1929. Ἀντιγράφω δυὸ μόνο τετράστιχα, γιατὶ ὁ χῶρος δὲν ἐπιτρέπει περισσότερα:

Τέλος καὶ ὁ Ἀνανίας
—Δὲν πιστεύω μετ' ἀνίας—
Κυριακὴ πρέπει νὰ κάνῃ
Δίχως λόγια, μάνι μάνι.

Ἔ, λοιπόν, ἀγαπητή μου,
Δέξου καὶ τὴ συνδρομή μου,
Θὰ τὴ βρῇς στὸ φακελλάκι
Μὲ τὸ πιὸ γλυκὸ φιλάκι.

(Κι πραγματικῶς, σ' ἕνα φακελλάκι εἶχε τὸ ἀντίτιμο τῆς συνδρομῆς της· καὶ τοῦ ψευδωνύμου της· ἡ ***Ἀμαρυλλίς***, γιατὶ ἀπ' τὸν τόπο τῆς δὲν ἔχουν ταχυδρ. ἐπιταγές.)

Ὁ κ. Κίμων Ἀλκίζης σᾶς γράφει σήμερα γιὰ τὴν τέχνη τοῦ κ. Πελεκάση ποὺ ξαναντιώνει τὶς παλιὲς εἰκόνες. Πρέπει νὰ προσθέσω ὅτι ὁ καλλιτέχνης αὐτὸς εἶναι Ζακύνθιος, ὅτι ὁ πατέρας του ἦταν ἐπίσης ζωγράφος, καὶ αὐτὴ τὴν Πεναγία τὴν πήρανε ἀπὸ ἕνα θαυμάσιο Λεύκωμα ποὺ ὄγῆκε αὐτὲς τὶς ἡμέρες καὶ ποὺ περιέχει τὰ κυριώτερα ἔργα του, πρωτότυπα, μεμήσεις βυζαντινῶν κι' ἐπιδιορθώσεις. Καὶ τοῦτο ἀκόμα, γιὰ νὰ μὴ σᾶς φανῇ παράξενο πῶς πάθανε τὸ παιδάκι του, ἀγγίζοντας μόλις τὸ βούλωμα ἐνὸς μπουκαλιοῦ: Τὸ πρωσικὸ ὀξὺ εἶναι βεβαιότατο δηλη-ήριο Βώδι,ἄν τοῦ ρίξετε μιὰ σταλα στὸ μάτι του, πέφτει ἀμέσως κεραυνόπληκτο. Γιὰ νὰ δηλητηριασθῇ λοιπὸν θανατηφόρα ἕνα παιδάκι, ἔφθασαν τὰ λίγα ἐκεῖνα μόρια ποὺ θὰ εἶχε τὸ βούλωμα, καὶ ποιὸς ξέρει ἀπὸ ποιὸ μικροσκοπικὸ σχίσιμό τοῦ δέρματος ἔφτασαν ὡς τὸ αἷμα!

«Δοξασμένη μας Διάπλασις! πολυχαρημένη θεότερη Μητέρα μας!» Ἔτσι μὲ προσφωνεῖ σὲ τὸ γράμμα του τὸ ***Ἀλεξανδρινὸ Διαπλασόπουλο***. Καὶ μόνο ἀπ' αὐτὸ φαντάζεται κανεὶς πόση ἀγάπη μοῦ ἔχει καὶ τί προσπάθειες καταβάλλει γιὰ τὴ διάδοσή μου...

Τί ὀβρᾶτε ποὺ ξέρει τοὺς τύπους τὸ ***Λάφι τῆς Ἀρτέμιδος***. Ἔχει πένθος βαρύ, μοῦ γράφει πάνω σὲ χαρτὶ μὲ πλατὺ μαῦρο περιθώριο. Ἀλλὰ γιὰ νὰ μοῦ εὐχηθῇ τὸν καινούργιο χρόνο, πῆρε μιὰ κόλλα ἄσπρη-πρὸς τὸ μένεξελί. Κι' ἔτσι ἔπρεπε. Δὲν ξέρουν καθόλου τοὺς τύπους;—καὶ τύπους ποὺ ἔχουν τὸ λόγο τους,—ὅσοι,ἐπειδὴ ἔχουν πένθος αὐτοί, στέλνουν εὐχὲς καὶ συγχαρητήρια σὲ χαρτιὰ ἢ ἐπισκεπτήρια μαῦρα...

Εἶδα, ***Παυδώρα***, τὴ χαρὰ σου γιὰ τὸ νέο μυθιστόρημα «Ἕνα παιδὶ μὲ τρεῖς οἰκογένειες». Ἄ, ναί, εἶναι πολὺ ὡραῖο. Κι' ὅσο προχωρεῖ θὰ γίνεται ὡρκιότερο. Τὸ τρίτο του μάλιστα καὶ τελευταῖο μέρος, ὅταν ὁ Δήμης τελειώνει τὶς περιοδεῖες του καὶ καταστα-λάζει στὰς Ἀθήνας, θὰ σᾶς κάμῃ μεγάλη ἐντύπωση, θὰ σᾶς δώσει μιὰ συγκίνηση ποὺ δὲν θὰ τὴν ξεχάσετε ποτέ...

Κι' ἡ γραμματοπλημμύρα ἐξακολουθεῖ. Φυσικῶς ἀδύνατο νἀπαντήσω, αὐτὸν τὸν καιρό, σὲ ὅλους!

Ὡραίας Ἐπιστολὰς μοῦ ἔστειλαν αὐτὴν τὴν ἑβδομάδα κι' οἱ ἑξῆς: ***Ἰωνή, Ἐκάβη, Μ. Βλάχος, Σκωτσέζα, Οὐράνιον Τόξον, Ἠδύλη, Ἐλένη Κισκήρα, Λείλα Λυκιαρδοπούλου, Ἕλλη Ν. Βάγια, Ἀφροδίτη τῆς Μήλου, Ροζέττα, Ἐρατὼ Π. Ὀικαλίδου, Ἐλιάνα, Ἀφρισμένο Κῦμα, Ἀνεμώνη ταῦ Βαυνοῦ, Βεατρίκη, Μάρθα, Ξενιτεμένο Ἠπειρωτάκι, Πάνδροσος, Μοκοκό, Ἠλιόλουστη, Χρυσαετός, Νέμεσις, Σκετσιωτάκι, Μελαχρινούλα*** (ποὺ ἔλαβε καὶ τὴ φωτογραφία της,) ***Ἀμίμητος Γελοτοποιός, Ἱσπανιόλα, Τζίνα*** καὶ ***Μικρὸς Ἀθηναῖος***.—Πολλὰ μου, ἐδιάβασα τὰ γράμματά σας μὲ τὴ μεγάλη ἐρῆ εὐχάριστηση, ἐξετέλεσα πιστὰ ὅλες σας τὶς παραγγελίες, ἀλλὰ λυποῦμαι ποὺ χῶρος καὶ χρόνος δὲν μοῦ ἐπιτρέπουν νὰ σᾶς ἀπαντήσω ἐδῶ χωριστά. Σᾶς λέγω μόνο ὅτι σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ καὶ περμένω νὰ μοῦ ξαναγράψετε.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Οὐδὲν ψευδώνυμον ἐγκρίνεται ἢ ἀνανεοῦται, ἂν δὲν συνοδεύεται ὑπὸ τοῦ δικαιώματος δρ. 10. — Τὰ ἐγκοινόμενα ἢ ἀνανεούμενα ἰσχύουν μέχρι τῆς 30 Νοεμβρίου 1929. Ὅσα συνοδεύονται ἀπὸ Α, ἀνήκουν εἰς ἀγόρια καὶ ὅσα ἀπὸ Κ, εἰς κορίτσια.

Νέα Ψευδώνυμα: Οὐράνιον Τόξον, ἀ. (;;;). Πωγωνάτος, ἀ. (ΔΖ). Μύθον τῆς "Ανδρου, κ. (...). Ἀλανιάρα, κ. (Περιπλοκάς, σὲ ξέρω). Ραχίλντη, κ. (ΕΖ). Κρυφὴ Ἀγάπη, κ. (ΝΔ). Πεισματάρης, ἀ. (ΑΚ). Ἀρχιαστυνόμος, ἀ, (ΔΑ). Ντέτεκτιβ, ἀ. (ΔΑ). Νὶκ Βίντερ, ἀ. (ΔΑ). Νὶκ Κάρτερ, ἀ. (ΔΑ). Κυρὰ τῆς Θάλασσας, κ. (ΓΚ). Ἄγγελος Καλωσύνης, ἀ. (ΔΜ). Ροζέττα, κ. (ΘΗ). Τρελλόπαιδο, κ. (ΣΠ). Ροδόγελο, κ. (ΣΠ). Νισσέτα, κ. (ΣΠ). Χαρούμενη, κ. (ΣΠ). Ἰολάντα, κ. (ΣΠ). Αἴντά, κ. (ΣΠ). Ἔλση, κ. (;). Χρυσαετός, ἀ. (βρέστε με). Κόμης Κάνδαλ, ἀ. (Ζήτω ἡ Διάπλασις). Πειρακτήριον, ἀ. (!;). Βδέλλα, κ. (Ψ). Τσιμπούρι, κ. (Ω). Ἐρωιέττα, κ. (ΕΧ). Ὅμηρος, ἀ. (ΕΑ, ΠΙ καὶ Φτ, ἀ. (ΙΑ). Λευκή, κ. (ἀούα!). Ζουρλομανδύας, κ. (Θὰ σᾶς τὸν φορέσουμε). Κλόουν, κ. (ΣΠ). Τσαχπινούλα, κ. (ΣΠ). Μαγιολούλουδο, κ. (ΕΓ). Βερβένια, κ. (.). Χρυσὴ Ἀκτίς, κ. (;;;;). Βασίλειος ὁ Μακεδών, ἀ. (Πρόεδρος). Μιχαὴλ ὁ Καλαφάτης, ἀ. (Ἀντιπρ. Ἀθηνῶν). Πονεμένο Χαμόγελο, ἀ. (ΕΚ)

Ἀνανεώσεις Ψευδωνύμων: Χρυσὸ Παγώνι, κ. Ἠδύλη, κ. Μαγεμμένη Ρεμματιά, κ. Μύρτος, ἀ. Περιπλοκάς, ἀ. Ἀριστοκράτισσα κ. Μορτάκι, κ. Νοστιμούλα, κ. Ἐλιάνα, κ. Πούλια, κ. Μπετόβεν, ἀ. Τεγράν. ἀ. Ἔξυπνη Γατούλα, κ. Μποέμ, ἀ. Κόρη τῶν Ἀθηνῶν, κ. Βράχος, ἀ. Λαΐδη Γούϊνχαμ, κ. Ἀμίμητος Γελωτοποιός, ἀ. Ἰσπανιόλα, κ. Αὔρα τοῦ Εὐξείνου, κ.

ΔΙΑ ΤΗΝ Σ. Σ. Σ.

Ἀπορρίπτονται: «Χειμώνας» τοῦ ***Πέτρου Ριονσαί***. Πολὺ ἀνώμαλη ἡ γλῶσσα. Δημοτικὴ καὶ καθαρεύουσα ἀνακατωμένη.— «Τὸ γηράκι τῆς Χιμαίρας» τοῦ ἰδίου. Κι' αὐτὸ πρέπει νὰ διορθωθῇ. Στὸ στίχο «κάτου ἀπὸ τὰ ἄστρα» εἶναι χασμωδία ἢ λείπει μιὰ συλλαβή. Καὶ τὸ ***ἄνασσα*** δὲν ὁμοιοκατληκτεῖ μὲ τὸ ***θάλασσα***, γιατὶ στὴν ὁμοιοκαταληξία, ἀπὸ τὸν τόνο καὶ κάτω, ὅλα τὰ γράμματα τῶν δύο λέξεων πρέπει νὰ εἶναι τὰ ἴδια. Ὥστε τὸ ***θάλασσα*** ὁμοιοκαταληκτεῖ μὲ τὸ ***χάλασα***.—«Ἐπιδρομὴ» τοῦ ***Φοιτητοῦ***. Πολὺ μεγάλο. Πρέπει νὰ τὸ συντομέψῃ ὥστε νὰ μείνουν τὰ δύο τρίτα. Καὶ νὰ τὸ ἐπεξεργασθῇ ἀκόμα λίγο.—«Τὰ περασμένα» τοῦ ***Στεφανοῦ Χαμόγελου***. Πολὺ συγνθισμένο θέμα. Θὰ τὸ ἐνέκρινα, γιατὶ δὲν εἶναι ἄσχημα γραμμένο, ἂν δὲν εἶχα ἐγκρίνει πρωτύτερα μερικὰ ὅμοια.— «Δυὸ βράδυα» τοῦ ***Ἀλεξανδρινοῦ Διαπλασόπουλου***, Ἀτεχνοστίχοι.—«Οἱ μαραμένοι κρίνοι» τοῦ ἰδίου. Ἂν συντομευθῇ, κάτι γίνεται. Ἔτσι θἄπιανε πολὺν τόπο χωρὶς τὴν ἀναλογὴ οὐσίας.— «Ἡ Ἀλν ἔρχα» τῆς ***Μικρομέγαλης***. Ὡραῖο τὸ ποίημα, ἀλλὰ οἱ στίχοι πολὺ ἀνώμαλοι. Σχεδὸν σὲ κάθε στροφὴ ἀλλάζει τὸ μέτρο. Καὶ ὑπάρχουν πολλὰ παραγεμίσματα.— «Σχολικὴ πρωτοχρονιὰ» τοῦ ***Ἑλληνικοῦ Ἰδανικοῦ***. Πολὺ καλό, ἀλλὰ ἡ γλῶσσα τὸ κάνει ἀδημοσίευτο στὴ Σελίδα μας. Εἶναι ἡ ἀνάμικτη δημοσιογραφική, ἐνῶ ἐμεῖς, στὰ λογοτεχνήματα, μεταχειριζόμαστε δημοτικὴ καθαρή. Σ' αὐτὸ πρέπει νὰ προσέξουν ὅλοι καὶ νὰ προσπαθοῦν νὰ γράφουν μιὰ γλῶσσα ὄχι καὶ τίς δυὸ ἀνάκατα. — «Λεμβοδρομίες» τῆς ***Λιάνας***. Αὐτὸ τὸ ὡραιότατο θέμα ἔπρεπε νἄταν γραμμένο μὲ περισσότερη νοστιμάδα.— «Ἕνα ὠφέλιμο μάθημα» τοῦ ***Ἀγγέλου τῆς Νίκης***. Καλὴ ἡ μετάφραση, ἀλλὰ τὸ δίγημα κάπως σχολαστικό. — «Ἀνδρομάχη» τοῦ ἰδίου. Ἡ δυσκολεύει αὐτὴ ἀπὸ τὴν Ἰλιάδα, μεγάλο πρᾶγμα. Ἔπρεπε νἄταν ἀπείρως τεχνικώτερη. Ὅπως εἶναι, μεταβάλλει τὸν θεῖο "Ὅμηρο σ' ἕνα κοινὸ ποίημα.

Θὰ ἐξακολουθήσῳ.

Η Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: ***Κῦμα τοῦ Ἰονίου*** (εἶσαι τώρα δεκατριῶν ἐτῶν; ναί, ἀρκετὰ μεγάλη γιὰ νὰ μοῦ γράψῃς') ***Δούλην Δωδεκάνησον*** (εὐχαριστῶ πολὺ· ἀλλὰ μὴ λές ὅτι σὲ βρέθηκα, γιατὶ δὲν βρίσκεσαι τὸ πιὸ τὰ παιδιά μου ποὺ μοῦ γράφουν') ***Δδα Ἀεροπρέσσο*** (δὲν ἀμφιβάλλω πῶς δὲν θἀφήσετε τὸ κάστρο μου νὰ σβύσῃ ποτέ· νὰ καὶ σύ, ποὺ μὲ διαβάζεις τρία χρόνια καὶ κάθε χρόνο ἡ ἀγάπη σου μεγαλώνει...) ***Μέγαν Ἀλέξανδρον*** (εὐχαριστῶ πολὺ· τὸ ἐννοῶ, στὴν πόλη σου τὸ ἐξασπάθωμα δὲν εἶναι τόσο εὔκολο· ἀλλὰ ἔχε τὸ πάντα στὸ νοῦ σου καὶ κάποτε μπορεῖ νὰ πετύχῃ· ***κανέν'*** ἀπὸ τὰ λίγα κὶ' παιδιά...) ***Βαλεντίνην Ψαραδέλλη*** (δὲν πειράζει· φτάνει νὰ μοῦ γράφῃς τώρα συχνότερα') ***Νυχτοπούλι*** (εἶδες τὴν ἔγκρισή τοῦ ψευδωνύμου σου· εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια· γράψε μου') ***Χρ. Παπαγεωργίου*** («Ἡ Νεότης; καὶ ἡ "Ανοιξις» πολὺ καλό· δὲν πιστεύω ὅμως νὰ τὸ ἐστειλες γιὰ τὴ Σελίδα, πρῶτο γιατὶ ἔπρεπε νἄχῃς ψευδώνυμο, καὶ δεύτερο γιατὶ τὰ κομμάτια τῆς Σελίδος γράφονται σὲ ἁπλὴ ὁμιλουμένη γλῶσσα') ***Νάρκισσον*** (φυσικά, δὲν μπορεῖ νἄναι «προντέργον» τὸ γραφεῖο μου, ἀφοῦ εἶναι γραφεῖο πενήντα χρονῶν· πολὺ μὲ συγκίνησαν αὐτὰ ποὺ γράφεις· οὔτε ὁ κ. Ε. γέλασε καθόλου «κάτω ἀπ' τὸ μουστάκι του»· ἀλλὰ δὲν βρίσκει βάσιμο τὸ λόγο ποὺ διατάξεις νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ.') ***Κώστας Π. Μεραναῖον*** (χαίρω γιὰ τὴ γνωριμία κι' εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια· γράψε μου') ***Χρ. Παπαγεωργίου*** («Ἡ Νεότης; καὶ ἡ "Ανοιξις» πολὺ καλό· δὲν πιστεύω ὅμως νὰ τὸ ἐστειλες γιὰ τὴ Σελίδα, πρῶτο γιατὶ ἔπρεπε νἄχῃς ψευδώνυμο, καὶ δεύτερο γιατὶ τὰ κομμάτια τῆς Σελίδος γράφονται σὲ ἁπλὴ ὁμιλουμένη γλῶσσα') ***Νάρκισσον*** (φυσικά, δὲν μπορεῖ νἄναι «προντέργον» τὸ γραφεῖο μου, ἀφοῦ εἶναι γραφεῖο πενήντα χρονῶν· πολὺ μὲ συγκίνησαν αὐτὰ ποὺ γράφεις· οὔτε ὁ κ. Ε. γέλασε καθόλου «κάτω ἀπ' τὸ μουστάκι του»· ἀλλὰ δὲν βρίσκει βάσιμο τὸ λόγο ποὺ διατάξεις νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ.') ***Κώστας Π. Μεραναῖον*** (χαίρω γιὰ τὴ γνωριμία κι' εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια· γράψε μου') ***Χρ. Παπαγεωργίου*** («Ἡ Νεότης; καὶ ἡ "Ανοιξις» πολὺ καλό· δὲν πιστεύω ὅμως νὰ τὸ ἐστειλες γιὰ τὴ Σελίδα, πρῶτο γιατὶ ἔπρεπε νἄχῃς ψευδώνυμο, καὶ δεύτερο γιατὶ τὰ κομμάτια τῆς Σελίδος γράφονται σὲ ἁπλὴ ὁμιλουμένη γλῶσσα') ***Νάρκισσον*** (φυσικά, δὲν μπορεῖ νἄναι «προντέργον» τὸ γραφεῖο μου, ἀφοῦ εἶναι γραφεῖο πενήντα χρονῶν· πολὺ μὲ συγκίνησαν αὐτὰ ποὺ γράφεις·

Καντηλάκι (πολὺ μοῦ ἄρεσε τὸ πρῶτο σου γράμμα κι' ἐλπίζω νὰ λαβαίνω συχνά') ***Ἰθάμην*** (καὶ τὸ δικό σου ἐπίσης· γράφε μου· γιὰ τὸ ξεσπάθωμα σ' εὐχαρίστησα') ***Ἀθηνᾶν Παπαδοπούλου*** (τὸ ἐπρόσεξα καλὰ· καὶ ἔστειλα τὰ φυλλάδια') ***Πονεμένην Καρδούλαν*** (εὐχαριστῶ· ἄμα ἰδῇς ὅτι ἐξεδόθη ὁ Ὁδηγός, θὰ στείλῃς νὰ τὸν ἀγοράσῃ;') ***Μερκίαν*** (ἔχω στὴ διάθεσή σου ὑπόλοιπο δρ. 25') ***Θεόφ. Γαβριηλίδην*** (ἔλαβα, εὐχαριστῶ') ***Καμάρι τῆς Μητέρας*** (ἔλαβα, εὐχαριστῶ') ***Ἀνδαλουσίαν*** (οἱ 10 δρ. δὲν ὑπῆρχαν στὸ γράμμα σου γιὰ τὸ ψευδώνυμο· τὴν ***Κ. Σ.*** δὲν τὴν ἐγράφε ἀκόμη ὁ ἐξάδελφός της') ***Ἐλ. Ν. Ρουσσάκην*** (τὸ ἔστειλα') ***Συριανόπουλα*** (ψευδώνυμο γιὰ δυὸ· δὲν ἐγκρίνεται· καθένας τὸ δικό του') ***Ἀργυρούλαν Ἀβραμάκου*** (τὸ Ἀδημοψήφισμα τῶν Ψευδωνύμων τοῦ 1929 θὰ προκηρυχθῇ τὸν Νοέμβριο· τώρα γίνεται τὸ Δημοψήφισμα τοῦ 1928') ***Πωγωνάτον*** (ἔλαβα, εὐχαριστῶ') ***Μάρων Σ. Θ. Σταυρικίδου*** (ἔλαβα· εὐχαριστῶ, ἔστειλα') ***Λευκὴν*** (νὰ μοῦ στείλῃς καὶ θὰ σοῦ πῶ') ***Περιπλοκάδα*** (δεκτές· ἔστειλα') ***Αἰγόκλημα*** (δεκτές') ***Ρεαλίστην*** (μετὰ χαρᾶς') ***Ν. Βρατσάνου, Ἑλλὴν Γεωργιάδου, Μπόεμ, Ἀλκηστιν, Κυρὰ-Κυραλίναν, Βασιλάκην Δ. Καλεύραν, Μιλτ. Ε. Ἀλέξην, Μύρτον, Νίτσαν Διομήδους, Αἰγόπτιον Αὐτοκράτορα, Χρυσὸ Παγώνι, Ρωμαντικὴν Ὕπαρξιν, Χαρὰν τοῦ Μπαμπᾶ, Παναγιώτην Ἀρβανίτην, Μιμόζαν, Μυρσίνην, Ἐλγάν, Βαρωνέσσαν, Αἴαντα, Νεράϊδαν τοῦ Γιαλοῦ, Μίμην Πρώιμον, Γαλάζιο Ἀστέρι, Μπλὲ Μαζούρκαν κ.λ.*

Καραμπαμπᾶν, Τούλαν Δεσάντο, Χρυσοθήραν, Κάτίναν Ζαφειράκη, Μυρσίνην Γρηγορίου, Δέσποιναν Πάκα, Τρόμερόν, Ἀταλάντην, Πειρακτήριο, Νίναν Γ. Καλοχριστιανάκη Δ. Γιαμουγιάννην, Β. Παρμενίδην (ἔστειλα.)

Εἰς ὅσας ἐπιστόλας ἔλαβα μετὰ τὴν ***11*** ***Ἰανουαρίου*** θὰ παντήσω στὸ ἐρχόμενο.

ΤΟΜΟΙ
ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Τῆς ***Α' Περιόδου*** (1879—1893) ἀπὸ τοὺς ἐκδοθέντας 24 τόμους ὑπάρχουν ἀκόμη μόνον οἱ ἑξῆς πέντε: 7ος, 12ος, 14ος, 18ος καὶ 19ος. Ἕκαστος τόμος δρχ. ***25***, ταχυδρομικῶς δὲ ἀποστελλόμενος δρχ. ***28,50*** διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν καὶ δρχ. ***35*** διὰ τὸ Ἐξωτερικόν.

Τῆς ***Β' Περιόδου*** (1894—1928) ὑπάρχουν ὅλοι οἱ ἐκδοθέντες τόμοι, 35 ἐν ὅλῳ. Ἕκαστος τόμος ἄραφος δρ. ***30*** καὶ ραμμένος δρ. ***35***. Ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου προσθετέα εἰς τὰς ἄνω τιμάς: Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν δρχ. ***5*** ὁ ἄραφος καὶ δρχ. ***15*** ὁ ραμμένος, διὰ δὲ τὸ Ἐξωτερικὸν δρχ. ***23*** εἴτε ἄραφος εἴτε ραμμένος.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ 242ου Διαγωνισμοῦ. Τοῦ φυλλαδίου τούτου αἱ λύσεις εἶναι δεκταὶ μέχρι τῆς 12 Μαρτίου.

93. Λεξίγριφος

Μιὰ νότα μαζὶ βάνω
Μὲ νῆσο ἀπ' τὸ Αἰγαῖο
Καὶ δέντρο ἀμέσως φτιάνω
Καρπὸ ποὺ κάνει ὡραῖο,
Γαλάτεια

94. Μεταγραμματισμὸς

Ἕνα γράμμα ἑνὸς νησιοῦ
Ἀπ' τὸ τέλος του ἀλλάζετε;
Βασιλόπουλο παλιὸ
Καὶ ὡραῖο παρουσιάζεται.
Ἐκάβη

95. Τονόγριφος

Πῆγε ὁ τόνος παρακάτω
Ἀπὸ κάποιον Ἀργοναύτη,
Κι' ἔγινε ἔτσι ποὺ καθένας
Τὸν κρεμνᾷ καὶ τὸν ἀνάφτει.
Ἀνδαλουσία

96. Ἀναγραμματισμὸς

Κάποια χώρα ξακουστή,
Λύτα, τῆς Πελοποννήσου,
Ἂν ἀναγραμματισθῇ.
Τελειώνει ἡ προσευχή σου.
Μπόεμ

97. Ἕλιξ

* * * * * *
* * * * * *
* * + * * *
* * * * * *
* * * * * *
Σ * * * * *

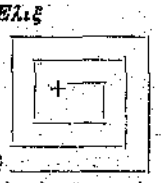

Ἀρχίζομεν ἀπὸ τὸν σταυρὸν καὶ τελειώνομεν εἰς τὸ Σ ἀκολουθοῦντες τὰς γραμμὰς τῆς ἕλικος. Κάθε γραμμὴ εἶναι μία λέξις. Ὥστε τὸ σχῆμα ἔχει ἐν ὅλῳ ἑνδεκα: Μετοχή, σύνδεσμος, πρόθεσις, ἐπίρρημα, θεά, λόφος τῆς Ἱερουσαλὴμ, προφήτης, βασιλεὺς τῆς Φρυγίας, ἀρχαία πόλις τοῦ Ἑλλησπόντου, πόλις τῆς Μικρασίας, ἐπίθετον.
Δούλη Δωδεκάνησος

98. Κρυπτογραφικὸν

1 2 3 4 5 6 3 7 = Βυζαντ. Αὐτοκράτωρ
2 1 3 7 = Συνηθίζεται
3 4 5 7 = Σύρεται
4 5 6 3 7 = Ἀγαπητὸς
5 7 3 7 = Ἐπίθετον
6 5 1 3 7 = Ὀρυκτὸν
7 8 4 8 7 = Ἐπίθετον
Γασκῶνος

99. Μαγικὴ Εἰκὼν ἄνευ εἰκόνος

— Νίκο, τὸ μεσημέρι, μὲ τὴν καμπάνα, νὰρθῇς στὸ σπίτι νὰ φᾶμε μαζί. Θὰ σοῦ ἔχω καὶ κάτι ἔκτακτο.

— Τί;

— Τὸ φροῦτο ποὺ σοῦ εἶπα.
Κων. Δ. Βεργόπουλος

100. Διπλῆ Ἀκροστιχίς

Τὰ μὲν ἀρχικὰ τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν νῆσον τοῦ Αἰγαίου, τὰ δὲ δεύτερα μεγάλην Ἀγίαν:

1, Ἀτμοσφαιρικόν· 2, Ὀροσειρὰ τῆς Εὐρώπης· 3, Ἀττικὸς πεζογράφος· 4, Ζῶον φορτηγόν· 5, Ἐθνικὸν σύμβολον.
Πύρρος

101. Ἐλλιποσύμφωνον

εαιο - εσ - ου - υια.
(Δόγια τοῦ Χριστοῦ)
Περφυρογεννητη

102. Γρίφος

λι	Νόμους
ο	σαρ × ναε
	χοῦν

Πέτρος Ρίενσαί

Διὰ τοὺς Γαλλομαθεῖς

103. Charade

Mon premier, note de musique;
Mon second, un tout petit ron-
[geur;
Mon troisième, certes, n'est
[pas . . . laid;
Mon tout, homme d'état, grand
[orateur.
(Πρωτότυπον) **Κατεραγράκος**

104-105. Questions drolatique

1. Qui est aussi têtu qu'un mulet?

2. Quelle langue parlaient les Argonautes?
Λουλοῦ Μ. Ἀρμάου

ΛΥΣΕΙΣ
τῶν Πνευμ. Ἀσκήσ. τοῦ φύλ. 44

650. Μελίτη (μέλι, τί.) — 651. Μάϊος-Γάϊος.—652. Χίος-Χόος. —653. Νεμέα-Νέμεα.—654. ΡΟΔΑΝΟΣ ΔΗΜΟΣ ΑΡΟΝ ΝΟΣ ΟΣ Σ 655. ΜΕΣΟΟΜΗΡΟΣ ΠΟΤΑΜΙΑ (ἑμός, Σάμος, ὅμοιος, ποταμός, Τάμασις, Ἄμισός, Ἰαπετός.) —656. ***Εὔφημος μυεῖα*** (ΕΦΗ ΜΟνη, κάΜΝΕΙ Ἀσκήσεις . . .) — 657. ΛΑΝΙΑ (Λαμπρός, Ἄσχημός, Νάνος, Ἰσχνός, Ἄγνοῶ.) — 658. Μελέτη τὸ πᾶν.—659. ***Αἱ μυστικαὶ συνδιαλέξεις γεννῶσιν ὑποτοίας.*** (εμ εἰς τί, καὶ σὺν διά, λεξ εἰς γεν, ο σύν, ὑπὸ νῖ ας.)—660. Goulot (goût, lot.) — 661. Comme on fait son lit on se couche.

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ 1 ἕως 10 τὸ πολὺ λέξεις μὲ ἁπλᾶ στοιχεῖα δρ. 6 τὸ ἐλάχιστον τίμημα. Πέραν τῶν 10 λέξεων 50 λεπτὰ ἡ λέξις, μὲ παχεῖα δὲ στοιχεῖα λεπτὰ 70 καὶ μὲ κεφαλαῖα δρ. 1.

Ὁ χωριστὸς στίχος δρ. 3.

Ἡ προπληρωμὴ εἶναι ἀπαραίτητη.

/ΚΘ' — 97/

ΔΙΑΠΛΑΣΟΠΟΥΛΑ, παλιὰ - καινούργια. ΟΙ ΝΟΣΤΑΛΓΟΙ κ' ὁ ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΚΟΣ ἀνταλλάσσουν ΠΑΝΤΑ κάρτες, τετραδίκια, γράμματα. Γράψτε χωριστὰ στὴ σύταξη: Βαγγέλη Στιβακτᾶ, Θῆβα.

/ΚΘ' — 98/

Παρακαλοῦνται οἱ: Χιονισμένο Πήλιο, Ἕλσα, Κάρμεν, Νάντια, Νίνόν, Ξεροβήχας καὶ Ρόδον Ἀμάραντον νὰ ἐπιστρέψουν τὰ Μικρὰ Μυστικά, τὰ ὁποῖα πρὸ πολλοῦ τοὺς ἐστείλαμεν κατόπιν αἰτήσεώς των, ἀφοῦ παρέλειψαν νὰ στείλουν ἰδικά των. Διεύθυνσις: ΚΗ'—323. Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω, μόνον μέσῳ Διαπλάσεως θὰ ἀνταλλάσσωμεν Μ. Μυστικὰ ἂν ἐπιτρέπεται.
Ἀττικὴ Αὐγή, Τσεύχτρα

/ΚΘ' — 99/

Διαπλασόπουλε, ἡ Ρεχίλντη σᾶς χαιρετᾶ, ζητώντας μιὰ καρτούλα σας. Δ/σις: Ἀνίδα Γουλίδου (Ρ), Ἑλληνογαλλικὴ Σχολή, Μυτιλήνη.

/ΚΘ' — 100/

Ἡ Ἐλιάνα ἐύχεται στὸ Διαπλασόκοσμο νὰ περάσῃ **εὐτυχισμένο** τὸν καινούργιο χρόνο.

/ΚΘ' — 101/

ΔΙΑΠΛΑΣΙΑΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ Θεσ/νίκης, Χρ. Χατζηβασιλείου, ρ. γ.
ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

Ἀρχηγός: **Ἀρχιαστυνόμος**, Ὑπαρχηγός: **Ντέτεκτίβ**, Τριμματάρχαι: **Νίκ-Βίντερ, Νίκ-Κάρτερ.**

Διαπλασόπουλα, ἰδιαιτέρως Θεσσαλονικεῖς, προφυλαχθῆτε. Παρακολουθεῖσθε ὑπὸ λαγωνικῶν!!

Ζητοῦνται ἀντιπρόσωποι.

/ΚΘ' — 102/

Γιὰ τὶς τρανὲς τούτες μέρες σ' ὅλο τὸ Διαπλασόκοσμο στέλνω τὸν πτωχό μου χαιρετισμό. **ΤΙΓΡΑΝ**

/ΚΘ' — 103/

ΧΑΡΙΚΛΑΚΙ, ψευδώνυμο ἔχω. Γιὰ τόσο γλυκὸ χαιρετισμό σου ὑπερευχαριστῶ. Ἕνα τετραδίκι σου τρανὴ εὐτυχία θὰ μοῦ χαρίσῃ. Νὰ περιμένω; **ΚΟΣΤΑΣ**

/ΚΘ' — 104/

Ἀνταλλάσσω Μ. Μυστικὰ μὲ Διαπλασόπουλα-ες. Στείλατε: Ἀνίδα Δ. Τουρτόγλου (διὰ Μενεξεδένια), Νέα Φιλαδέλφεια 25, Κ 2, Ἀθήνας. **Μενεξεδένια**

/ΚΘ' — 105/

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΛΥΜΠΙΩΝ ΘΕΩΝ

Μοῦ... οὺ... οὺ... κεραυνοί!! Κεραυνοί... οἰ... οἰ!! Καταστράφηκε ὁ Ἀρλεκίνος, Βολιώτάκι=Στέλιος Καλτσογιάννης. Ὀρέστης=Χατζηβασιλείου, Δόνιφαν=Νίκος Παπαϊόπουλος. Χαρικλάκι=Χαρίκλεια Τσικουλάρη. Ἄρης Ἀνίκητος, Ὠρίων Αὐγερινός=Γιάννης Ζερβός!!.. Προφυλαχθῆτεεε...!!! **ΕΡΙΣ**

/ΚΘ' — 106/

Ξαναμπαίνοντας στὸν κύκλο σας, σᾶς χαιρετῶ φιλικά. **ΕΛΕΗ**

/ΚΘ' — 107/

Ἡ Λαίδη Γοῦίνχαμ ἀνταλλάσσει τετραδίκια καὶ κινηματογραφικὲς κάρτες μὲ Διαπλασόπουλα-ἄες. Στείλατε: Ὁδὸς Ἀγρινίου 8 (Διὰ Α. Γ.), Ἀθῆναι.

/ΚΘ' — 108/

Γελασίνα, γιὰ τὴ γιορτή σου στέλνω τὶς εὐχές μου. **Δατάνια**

/ΚΘ' — 109/

Προτοπαίνοντας στὸ Διαπλασόκοσμο, χαιρετῶ ὅλους ἐς καὶ ἀνταλλάσσω τετραδίκια. Δ/σις: κ. Ἰωάννην Ε. Ἰωαννίδην, Ταχ. κιβ. 161, Λευκωσίαν (Κύπρου) γιὰ τὸ. **Μαγιελούλουδο**

/ΚΘ' — 110/

Σταράτη, ἐπιστολή σας ἐκ παρεξηγήσεως ἐχάθη. Συγγνώμην. Ξαναγράφατε, παρακαλῶ. Σ' ὅσους ἔστειλαν τετραδίκια ἀπήντησα. Εὐχαριστῶ. **ΛΑΚΗΣ**

/ΚΘ' — 111/

ΒΡΑΒΕΙΑ ΟΧΤΩ

Διαγωνισμός: Θὰ βραβευτοῦν ὅσοι στείλουν τὶς περισσότερες καὶ καλύτερες ἄγραφες κωμικὲς κάρτες. Δ/σις: Λουκᾶν Τριπρίναν (Ρ.) Ἀγαθάρχου 9, Ἀθῆνα. **ΦΕΛΙΣΤΗΣ**

/ΚΘ' — 112

«ΠΑΝΖΟΥΛΙΣΜΟΣ»

Πρόεδρος: **Τρελλόπαιδο**, Ἀντιπρόεδρος: **Κλόεν**, Γραμματεύς: **Ροδόγελο**, Ταμίας: **Ἰολάντα**, Διαγωνισμῶν: **Τσαχπινούλα**, Ἀποκαλύψεων: **Νιτσέτα**, Ξεσπαθώματος: **Χαρούμενη**, Μέλος: **Ἀϊντᾶ**.

/ΚΘ' — 113/

ΝΟΣΤΑΛΓΕ, ξεχάσατε τὴ διεύθυνση τῆς Ἀθήνας. Γράψτε: **ΒΑΡΩΝΕΣΣΑ**

/ΚΘ' — 114/

Ἀνταλλάσσω, ἀγοράζω, πωλῶ γραμματόσημα· εἰδικότης **Ἑλληνικά**· ζητᾶτε price courant πλέον 5 δρ. **Πρωτοφανεῖς** εὐκαιρίαι. **Διαθέτω στὸκ**, πακέτα, καταλόγους. Γράψατε: **ΣΤΥΛΙΑΝΟΝ ΜΥΛΩΝΑΝ**. Μέγαρον Κιτρικῆς, ἀρ. 51, Θεσσαλονίκην.

/ΚΘ' — 115/

Μικρεμένο Βασιλόπουλο, σὲ βρῆκαν μικρὸ καὶ σὲ πειράζουν; ἐγὼ νὰ ἤμουνα θὰ τόλεγα τῆς μαμμᾶς! ΤΡΕΛΛΟΦΟΙΤ(Ρ)ΗΤΑΚΙ, τί γίνεσαι **Γαλάτειαόγλου**, σὲ ξέρω! **Μοσχάνθης**

/ΚΘ' — 116/

Χαιρετῶ τὸ Διαπλασόκοσμο. Ἀνταλλάσσω κάρτες καὶ γραμματόσημα μὲ μορφωμένα Διαπλασόπουλα-ες. Δ/σις: Δημήτριος Γ. Γιαμουγιάννης, ρ. γ. Πλωμάριον Λέσβου.

Βλυσίδη, γειά σου.

/ΚΘ' — 117/

Ἱδρύθη Σύλλογος **«ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ»** ἐν Δράμᾳ. Γενομένων ἐρχαιρεσιῶν ἐξελέγησαν:

Πρόεδρος: **Βασίλειος** ὁ Μακεδών. Ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων: **Ἰωάννης Τσιμισιής**. Γεν. Γραμματεύς: **Ρωμανὸς Γ' Ἀργυρός**. Ζητοῦνται μέλη καὶ Ἀντιπρόσωποι.

Α' Μέγας Διαγωνισμὸς Καρτῶν (τοπείων). Συμμετοχὴ δίδραχος. Ἀῶρα ἐξαίρετα. 1ον) Φωτογραφικὴ μηχανή, 2ον) Οἰκόθλοι Βίκτωρος Οὐγκώ, 3ον). Τόμος Διαπλάσεως Β᾽ας Περιόδου, 4ον) Τόμος Ἀής Περιόδου καὶ 5ον) «Ἡ ἀδελφούλα μου» Γρ. Ξενοπούλου. Τὰ ἄῶρα θὰ δοθοῦν ὁσαιδήποτε κ' ἂν σταλοῦν ἀπαντήσεις. Ἀποτελέσματα 12η Μαρτίου. (Προθεσμία δίμηνος) Δ/σις: Ἀλέξανδρον Ἀλεξιάδην, Συνοικισμὸς Ἀκροπόλεως 57-Β (Διὰ Μακεδονικὴ Δυναστεία) Δράμα.

Τύποις ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ, Γεωργίου Σταύρου 10, Ἀθῆναι